Гос. книжная палата УзССР

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 222 (5213)
29 СЕНТЯБРЬ 1983 й.
ПАЙШАНБА

Газета 1966 йил 1 январдан чиқа бошлаган.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ВЛКСМ аъзоси Матлуба Турдиева «Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмасининг электромеханика заводига бундан икки йил муқаддам ўрта мактабни тугатиб келган эди. Ўтган вақт ичида у слесарь-йиғувчилик касбини мукаммал ўзлаштириб олди ва ҳозир тажрибали ишчилар билан бир қаторда самарали меҳнат қилаяпти. Матлуба Турдиева меҳнатга коммунистик муносабат ҳаракатининг 25 йиллигига бағишланган социалистик мусобақада фаол иштирок этиб, биринчи цехнинг экспорт участкаси коллективи ўртасида бир неча марта ғолиб чиқди.

А. Жданов фотоси.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БОШ СЕКРЕТАРИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ РАИСИ Ю. В. АНДРОПОВНИНГ БАЁНОТИ

Совет раҳбарлари АҚШнинг ҳозирги маъмурияти халқаро ишларда ўтказиб келаётган йўлга қандай баҳо бераётганликларини совет кишиларига, бошқа халқларга ва давлатларнинг сиёсатини белгилаш учун масъул бўлган барча кишиларга маълум қилишни зарур деб ҳисоблайдилар.

Қисқа қилиб айтганда бу йўл — тинчликка жиддий хавф солаётган милитаристик йўлдир. Бу йўлнинг моҳияти бошқа давлатлар ва халқларнинг манфаатлари билан ҳисоблашмай Америка Қўшма Штатларига дунёда устун позицияларни таъминлашга уриниб кўришдан иборатдир.

АҚШнинг ҳарбий потенциали мислсиз даражада кўпайтирилаётганлиги, барча турдаги қуроллар — ядро, химиявий, оддий қурол-яроғлар ишлаб чиқаришнинг кенг кўламдаги программалари айни мана шу мақсадларга бўйсундирилган. Улар тўхтовсиз қуролланиш пойгасини эндиликда космосга ҳам ёйишни планлаштирмоқдалар.

Ҳар хил уйдирма баҳоналар билан АҚШ территориясидан минг-минглаб километр олисда Американинг ҳарбий кучлари кўпайтирилмоқда. Қурол кучи ёрдамида бошқа давлатларнинг ишларига тўғридан-тўғри аралашиш учун, Вашингтоннинг ҳукмини рад этаётган ҳар қандай мамлакатга қарши Америка қуролидан фойдаланиш учун плацдармлар вужудга келтирилмоқда. Натижада дунёнинг барча районларида — Европада, Осиёда, Африкада, Яқин Шарқда, Марказий Америкада кескинлик кўчайиб кетди.

Вашингтоннинг мана шу барча хатарли режаларини амалга оширишга НАТОдаги бошқа мамлакатлар тобора кўпроқ жалб этилмоқда. Бу ҳам етмагандек япон милитаризмини яна тиклашга ва уни шу блокнинг ҳарбий-сиёсий машинасига тиркашга зўр берилмоқда. Шу тариқа кишиларни ўтмиш сабоқларини унутишга мажбур этишга интилмоқдалар.

Халқлар бирон-бир ҳукуматнинг сиёсатига, аввало, унинг ҳаракатларига қараб баҳо берадилар. Шу боисдан АҚШ президенти БМТ минбарида туриб тинчлик халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ва суверенитети ишига содиқлик тўғрисида баландпарвоз гапларни айтганида бундай сафсатабозлик ҳеч кимни ишонтира олмайди.

Америка ҳозирги маъмуриятининг сиёсатида яхшилик сари ўзгариш эҳтимоли бор, деб бирон-бир киши умид қилган бўлса, кейинги вақтдаги воқеалар бу умидларни тамомила чиппакка чиқарди. Америка маъмурияти ўзининг империячилик мақсадларига эришиш йўлида шу қадар ҳаддидан ошиб кетдики, эндиликда ҳар қандай соғлом фикрдаги киши тўхташи лозим бўлган чегарадан ошиб кетмаслик учун умуман Вашингтонда қандайдир бир тўсиқ бор-йўқлигига шубҳаланмай илож йўқ.

АҚШнинг махсус хизмат маҳкамалари Жанубий Корея самолётидан фойдаланиб уюштирган маккорона иғвогарлик ҳам сиёсатда ўта-кетган авантюризм намунасидир. Шу хуружнинг амалий жиҳатини биз муфассал ва ишонтирарли тарзда ёритдик. Уни уюштирган кимсалар ўзларини оқлашга қанчалик уринмасинлар, қанчалик сохта уйдирмаларни олға сурмасинлар уларнинг айби исботланди.

Совет раҳбарлари ана шу мислсиз, жиноий диверсия натижасида одамлар қурбон бўлганлиги муносабати билан таассуф билдирдилар. Ана шу қурбонлар давлатларнинг суверенитети ва чегараларининг дахлсизлиги билан ҳисоблашмаслик ҳуқуқини ўзлаштириб олишни истаётган, шу иғвогарликни уюштириб амалга оширган, худди эртаси куниёқ ақл бовар қилмайдиган ҳарбий харажатларни конгрессда тасдиқлатиб олишга шошилган ва эндиликда мамнун бўлиб, қўлини-қўлига ишқалаётган кимсаларнинг виждонига ҳавола.

Шундай қилиб, самолёт ичида бўлган кишиларнинг ҳалокати учун айбни бошқалар зиммасига юклашга чиранаётган арбобларнинг «инсонпарварлиги» МХ ракеталаридан тортиб асаб фалаж касалига йўлиқтирадиган газ тўлдирилган контейнерларгача яна тоғ-тоғ оммавий қирғин қуролларига айланмоқда.

Улар ўзларининг хатарли, инсон зотига душман сиёсатини бир оз бўлса-да, асослашга интилиб Совет Иттифоқига, ижтимоий тузум сифатида социализмга тоғ-тоғ туҳмат-бўҳтонларни қалаштириб ташламоқдалар, бунга АҚШ президентининг ўзи етакчилик қилмоқда. Шуни тўғридан-тўғри айтиш кераки, АҚШ каби мамлакатнинг раҳбарлари совет халқини қоралашни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйиб, оз бўлмаса чапанича сўкишгача етиб бориб, аҳлоқ-одоб, инсонийлик хусусида риёкорона ваъзхонликлар қилаётганлиги хунук бир манзарадир.

Бундай насиҳатгўйлик нима эканлигини дунё яхши билади. Вашингтондаги арбобларнинг тушунчасидаги ахлоқни Вьетнамда напалм ва заҳарли химикатлар ёрдамида уқтиришган эди, Ливанда уни кемалардаги тўпларнинг садолари билан, Сальвадорда эса бу ахлоқни қирғинбарот йўли билан жорий этмоқдалар. Бундай жиноятлар рўйхатини давом эттириш мумкин. Бинобарин биз АҚШ сиёсатининг ахлоқий жиҳати тўғрисида тарихни эслаганда ҳам, бугунги кун тўғрисида гапирганда ҳам айтадиган гапларимиз бор.

Эндиликда Вашингтондагилар ахлоқ билан бирга энг оддий одоб қоидаларини ҳам поймол этиб, давлат арбоблари ва давлатларга нисбатангина эмас, шу билан бирга Бирлашган Миллатлар Ташкилотига нисбатан ҳам ҳурматсизлик қилмоқдалар. Умуман, тинчлик ва хавфсизликни сақлаши лозим бўлган халқаро ташкилот милитаристик васваса ҳаддан ташқари авж олдирилаётган ва шу ташкилотнинг юксак шаъни таҳқирланаётган мамлакатда туриши мумкинми, деган савол туғилади.

Дунё тақдирини ҳал этувчилар ролини даъво қилаётган кимсалар уларга зарба берилмаётган ҳамма жойда антикоммунизм ниқоби остида ўзларига мақбул тартибларни ўрнатишга интилмоқдалар.

Шундай ҳаракатларни асослашга уринаётган концепцияларни катта давлат раҳбарлари тарғиб қилмаганида, сўздагина шунчаки тарғиб қилиб қолмай, балки амалда рўёбга чиқармаганида эди, улар ўз моҳияти билан диққатга сазовор бўлмас эди.

Идеологик зиддиятларнинг давлатлараро муносабатлар соҳасига кўчирилиши ташқи ишларда шундай қилган кимсаларга ҳеч қачон бирон-бир яхшилик келтирган эмас. Ҳозир, ядро асрида эса, бу мутлақо беъманиликдир ва унга йўл қўйиб бўлмайди. Ғоялар курашининг ҳарбий курашга айлантирилиши бутун инсоният учун ҳаддан ташқари қимматга тушган бўлур эди.

Аммо антикоммунизмдан сўқир бўлиб қолган кимсалар афтидан бу ҳақда ўйлашга қодир эмаслар. Улар «Совет ҳарбий хавфи» бор деган чўчитувчи гапдан ишни бошлаб, эндиликда ижтимоий система сифатида социализмга қарши «салб юриши»ни эълон қилишгача бориб етдилар. Социализмга умуман дунёда ўрин йўқ, деган фикрни кишилар онгига қуйишга интилмоқдалар. Тўғри, гап Вашингтон кўришни истаётган дунё тўғрисида бораётганлигини, яширяптилар.

Лекин истак билан имконият асло бир нарса эмас. Тарихнинг боришини ҳеч ким орқага бура олмайди. СССР, бошқа социалистик мамлакатлар ўз қонунларига — энг илғор социал тузум қонунларига мувофиқ яшаб, ривожланаверадилар.

Совет давлати ўзи яшаб келаётган олтмиш беш йил мобайнида кўпгина синовлардан, шу жумладан, қаттиқ синовлардан ўтди. Мамлакатимизнинг бутунлигига, унинг мустақиллигига, бизнинг тузумимизга тажовуз қилганлар тарих ахлатхонасига тушиб қолди. Биз мамлакатимизнинг ҳавфсизлигини, дўстларимиз ва иттифоқчиларимизнинг хавфсизлигини ҳар қандай шароитда ҳам таъминлай олишимизни бу гаплар кимга тааллуқли бўлса уларнинг ҳаммаси англаб етадиган пайт келди.

Совет кишиларининг шунга ишончи комил бўлиши мумкин — мамлакатимизнинг мудофаа қобилияти шундай даражада турибдики, кучларни синаб кўришни ҳеч кимга маслаҳат бермаган бўлур эдик.

Биз ҳам кучларни синаб кўрмоқчи эмасмиз. Бундай фикрнинг ўзи бизга ётдир. Биз халқимизнинг фаровонлигини, совет давлатининг хавфсизлигини бошқа халқлар, бошқа мамлакатларнинг фаровонлиги ва хавфсизлигидан ажратмаймиз ҳам, айниқса, бир-бирига қарама-қарши қўймаймиз ҳам. Ядро асрида дунёга тор худбинлик манфаатлари тирқишидан қараб бўлмайди. Масъул давлат арбобларининг йўли битта, у ҳам бўлса ядро фалокатининг олдини олиш учун ҳамма ишни қилишдан иборатдир. Бошқа ҳар қандай позиция узоқни кўрмайдиган, бунинг устига ўзини-ўзи ҳалок қиладиган позициядир.

Ҳозирги қалтис вазиятда ҳам халқаро ишларда қайси йўлдан бориш хусусида Совет раҳбарларида ҳеч қандай савол туғилаётгани йўқ. Бизнинг йўлимиз аввалгидек тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлашга, кескинликни юмшатишга, қуролланиш пойгасини жиловлашга, давлатлар ўртасида ҳамкорликни кенгайтириш ва чуқурлаштиришга қаратилган. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, бутун совет халқининг ўзгармас хоҳиш-иродаси мана шундай. Барча халқларнинг орзу-умидлари ҳам шундай эканлигига аминмиз.

Совет Иттифоқига қутуриб қилинаётган хуружлар бизда ғазабланиш туйғусини уйғотади, албатта, аммо бизнинг асабларимиз мустаҳкам, ўз сиёсатимизни эса ҳис-ҳаяжонларга асосланиб қурмаймиз. Бизнинг сиёсатимизга соғлом ақл-идрок, реализм, тинчлик тақдири учун чуқур масъулият асос қилиб олинган.

Биз инсониятнинг ҳалокатга маҳкум эмаслигига асосланиб иш тутамиз. Қуролланиш пойгасига чек қўйилиши лозим ва мумкин. Инсоният можаролар сабабли парчаланган дунёда ажал қуроли юки остида ҳансираб яшашдан кўра яхшироқ қисматга лойиқдир.

Биз Европадаги ҳам стратегик, ҳам ўртача олисликка учириладиган ядро қуролларини чеклаш ва қисқартириш ҳусусида олисни кўзловчи таклифларни киритар эканмиз, СССРнинг, социалистик ҳамдўстлик давлатларининг хавфсизлиги ҳақидагина эмас, шу билан бирга бошқа ҳамма мамлакатларнинг хавфсизлиги ҳақида ҳам ғамхўрлик қиламиз.

АҚШнинг сиёсатига келганда, унинг ҳарбийлашуви кучайиб бораётганлиги бирон бир жиддий музокаралар олиб боришни, қуролланиш пойгасини жиловлаш масалалари хусусида бир битимга келишни истамаслиқда ҳам намоён бўлмоқда.

Икки йилдирки, энг кескин проблема — Европадаги ядро қуролларини қисқартириш юзасидан Совет — Америка музокаралари давом этмоқда. Совет томонининг позицияси ҳалол, одилона асосдаги ўзаро мақбул қарорларга, ҳеч кимнинг қонуний манфаатларига путур етказмайдиган қарорларга келиш йўлини топиш мақсадини кўзлайди. Айни вақтда шу икки йил мобайнида Женева музокараларидаги шерикларимиз асло бир битимга эришиш учун бу ерга келмаганликлари ҳам равшан бўлиб қолди. Уларнинг вазифаси бошқа — вақтни чўзиб, сўнгра Ғарбий Европада анча олисликка учадиган «Першинг-2» баллистик ракеталари ва қанотли ракеталарни жойлаштиришга киришишдан иборат. Буни улар унчалик яшираётганлари ҳам йўқ.

Улар фақат Женевадаги музокараларда АҚШнинг қандайдир эпчиллиги тўғрисидаги мулоҳазалар ниқобига яширинмоқдалар. Куни кеча мана шундай «эпчиллик»нинг навбатдаги бир мисоли ошкор бўлди. Бу гал ҳам бошдан-оёқ ёлғончилик равшан бўлиб қолди. Икир-чикирларни бир ёққа суриб қўйганда, Америка позициясида «жуда зўр» деб кўкларга кўтариб мақталган янги ёндашишнинг моҳияти ўртача олисликка учириладиган совет ракеталаридан қанчасини қисқартиришу, НАТОнинг ихтиёридаги ядро потенциалига қўшимча равишда Американинг янги ракеталарини Европада қанча жойлаштириш тўғрисида аввалгидек бир битимга эришиш ҳақидаги таклифдан иборат бўлиб чиқди.

Қисқаси, бизга Европа зонасида ўртача олисликка учириладиган ядро воситалари соҳасидаги мавжуд мувозанатни НАТО блоки фойдасига ўзгартириш учун шу блокка қандай қилиб ёрдам бериш тўғрисида гап юритишни таклиф қилмоқдалар. Мана шу нарсани, уялмай-нетмай, қандайдир янгилик, деб кўрсатмоқдалар.

Вашингтоннинг назарида Американинг мана шу ядро ракеталарини Европада жойлаштириш операцияси АҚШ учун беҳисоя содда ва ғоят манфаатли бўлиб кўринмоқда, аммо бу Европа ҳисобига олинадиган манфаатдир. АҚШнинг Европадаги иттифоқчилари тутқунлар даражасига тушириб қўйилмоқда. Бу — ошкора бўлса ҳам, аммо сурбетларча сиёсатдир. Аммо ҳақиқатан ҳам тушуниб бўлмайдиган бир нарса бор: ўз халқларининг манфаатларини, тинчлик манфаатларини писанд қилмай, АҚШ маъмуриятининг очкўз милитаристлик режаларини амалга оширишга ёрдам бераётган европалик сиёсий арбоблар шу ҳақда ўйлаб кўряптиларми?

Бу ўринда айтилмай қолмаган гап бўлмаслиги керак. Бордию, Ғарбий Европа мамлакатларининг кўпчилик аҳолиси хоҳиш-иродасига хилоф равишда Американинг ядро ракеталари Европа қитъасида пайдо бўладиган бўлса, бу нарса АҚШ раҳбарлари ва улар билан бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилаётган НАТОдаги бошқа мамлакатлар арбоблари принципиал миқёсда тинчлик ишига душманлик қадамини қўйган бўладилар.

Биз Америка томонининг стратегик қуролларни чеклаш ва қисқартириш проблемасини ҳал этиш билан ҳам чинакамига шуғулланиш истаги борлигини сезмаяпмиз. Ҳозир Америка пойтахтидагилар бошқа иш билан шуғулланмоқдалар: мана шу қуролларнинг ҳам тобора янги-янги системаларини ишлаб чиқариш конвейерига қўймоқдалар. Яқин орада эса бу қуролларнинг умуман стратегик стабиллик тўғрисидаги ҳамда ядро қуролларини самарали равишда чеклаш ва қисқартириш имкониятининг ўзи ҳақидаги тасаввурларни умуман тубдан ўзгартириб юборадиган турлари яратилай, деб турибди.

Совет Иттифоқининг холис ниятини, унинг бир битимга келиш истагини ҳеч ким заифлик белгиси, деб билмаслиги керак. Вужудга келган ҳарбий-стратегик мувозанатни бузиш йўлидаги ҳар қандай уринишга Совет Иттифоқи муносиб жавоб бера олади ва унинг сўзи билан иши бир-биридан фарқ қилмайди.

Аммо биз оммавий қирғин қуролини ишлаб чиқариш ва жамғариш соҳасида мусобақалашишнинг принципиал душманларимиз. Бу соҳада мусобақалашиш — бизнинг йўлимиз эмас. Бу нарса инсоният олдида турган давлатларнинг иқтисодий ривожланиши, атроф-муҳитни сақлаб қолиш, одамларнинг энг оддий турмуш шароитларини вужудга келтириш, уларнинг овқатланиши, сиҳат-саломатлиги, таълим олиши сингари проблемалардан биронтасини ҳал этишга олиб бора олмайди.

Қуролланиш пойгасига беҳуда сарфланаётган моддий ресурсларни бўшатиб олиш, инсоннинг битмас-туганмас ижодий имкониятларини қулф урдириш — одамларни бирлаштира оладиган соҳадир, XX ва XXI асрлар марраcида давлатларнинг сиёсатини белгилаб берадиган омил мана шундан иборат. Мана шуларнинг ҳаммаси рўёбга чиқиши учун милитаризм кучларини тўхтатиш, биргаликда куч-ғайрат сарфлаб, дунёни ҳалокат ёқасига судрашдан сақлаб қолиш керак.

Таҳлика солиб турган хавф-хатарни Ер юзидаги барча халқлар, ҳар бир киши тушуниб олиши лозим. Тушуниб олиб, ўзининг яшаши учун курашдаги куч-ғайратларини бирлаштириши зарур.

Инсоният ақлдан озгани йўқ ва озиши ҳам мумкин эмас. Бу нарса ракетага қарши, урушга қарши Европа қитъасида ва бошқа қитъаларда авж олиб бораётган ҳаракатнинг, турли социал, сиёсий, диний оқимларга мансуб кишилар қатнашаётган шу ҳаракатнинг кенг миқёсида ҳам зўр куч билан намоён бўлмоқда.

Ҳозир телбанамо қуролланиш пойгасига қарши, тинчликни ҳимоя қилиш учун баралла гапираётган кишиларнинг ҳаммаси шунга амин бўлишлари мумкинки, Совет Иттифоқининг, бошқа социалистик мамлакатларнинг сиёсати айни шу мақсадларга эришишга қаратилган. СССР барча мамлакатлар билан, шу жумладан АҚШ билан тинчликда яшашни хоҳлайди. У агрессив режалар тузаётгани йўқ, ҳеч кимга қуролланиш пойгасини тиқиштираётгани йўқ, ҳеч кимга ўзининг социал тартибларини мажбуран қабул қилдираётгани йўқ.

Бизнинг фикри-зикримиз ва муддаоларимиз халқаро вазиятда яхшилик сари ҳал қилувчи бурилишга эришишга қаратилган аниқ-равшан таклифларда мужассамлашмоқда. Совет Иттифоқи Ер юзида тинчликни сақлаб қолиш учун бундан буён ҳам имкони бўлган ҳамма ишни қилаверади.

ТИНЧЛИК ВА ТАРАҚҚИЁТ ҲАҚИДАГИ ФИКР-ЎЙЛАР БИЛАН

Халқлар тинчлиги, тараққиёти ва мустақиллиги учун кураш билан чамбарчас боғланган ҳозирги адабий жараённинг актуал проблемалари Ўзбекистон пойтахтида ўз ишини давом эттираётган Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари Уюшмаси VII конференцияси қатнашчиларининг диққат марказида турибди.

Конференцияда сўзланган ҳар бир нутқ — империализмга қарши курашда ёзувчиларнинг интернационал бирдамлигини мустаҳкамлашга қилинган эҳтиросли даъват бўлиб янграмоқда. Шу кунларда империализмнинг айби билан халқаро вазият ҳаддан ташқари кескинлашганлиги, ядро ҳалокати хавфи кучайганлиги уқтириб ўтилмоқда. Нотиқлар Юрий Владимирович Андроповнинг конференция қатнашчиларига йўллаган табрикномаси аҳамияти ҳақида зўр якдиллик билан гапирмоқдалар.

— Империалистларнинг агрессив режалари ҳеч қачон ҳозиргидек даҳшатли бўлмаган эди, — деди таниқли ҳинд ёзувчиси **Картар Синг Дуггал**, — сиёсий ва иқтисодий турмушдаги ҳарбийлаштириш руҳи илгари ҳеч қачон бу қадар очиқ-равшан намоён бўлмаган эди. Рейган маъмурияти ҳарбий харажатларни ақл бовар қилмайдиган даражада кўпайтириш режасини тузмоқда, бу эса инсоният ҳаётининг ўзини хавф остида қолдирмоқда. Бинобарин, ёзувчининг бурчи янги уруш оловини ёқувчиларнинг ноғоралари овозини ўчиришга интилишдан иборат.

Қаҳрамон Вьетнам вакили, таниқли шоир **Суан Зиеу** Америка империализмининг Вьетнам диёрига келтирган ғам-ғуссаси ва азоб-уқубатларини мажлис аҳлига эслатиб ўтди. «Бизнинг мамлакатимиз атиги бир неча йилдан бери тинчлик шароитида яшаб турибди, — деди у. — Шу йиллар уруш жароҳатларини даволаш, экинзорларни яна яшнатиш учун ерларнинг ҳосилдорлигини қайтадан тиклаш имконини берди. Мана энди, Оқ уй инсониятни жар ёқасига судрашга уриниб, яна қурол пеш қилмоқда. Ҳавода порох ҳиди анқиб турган ҳозирги пайтда биз, адиблар, индамай туришга ҳақимиз йўқ. Тинчликни баралла ҳимоя қилиш — бизнинг муқаддас бурчимиздир».

(Давоми 2-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА СУҲБАТ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов 28 сентябрда ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГБСП Марказий Комитетининг секретари Хорст Долус бошчилигидаги Германия Бирлашган социалистик партиясининг делегацияси билан учрашди. Делегация КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турибди,

Дўстона суҳбат чоғида делегация аъзолари Ўзбекистон меҳнаткашларининг партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Ю. В. Андроповнинг кўрсатмалари ва тавсияларини амалга ошириш соҳасида қилаётган катта бунёдкорлик иши билан таништирилди.

Ш. Р. Рашидов республика партия ташкилотининг тузилиши ҳақида, ҳозир ўтказилаётган ҳисобот-сайлов йиғилишлари ва уларнинг коммунистлар авангардлик ролини янада ошириш, меҳнаткашлар ўртасидаги оммавий-сиёсий ишни активлаштириш учун бўлган аҳамияти ҳақида гапириб берди. Ташкилий ва идеологик фаолиятни такомиллаштиришда, давлат, план ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашда партия ташкилотларининг роли таъкидланди. Пахта етиштиришни, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кескин кўпайтириш ва уларнинг сифатини яхшилаш, саноат ва қишлоқ хўжалигида янги қувватларни ишга тушириш масалалари коммунистларнинг, барча меҳнаткашларнинг диққат марказида турибди.

ГБСП делегациясининг бошлиғи кўрсатилган иззат-икром учун миннатдорчилик билдирди, бунёдкорлик меҳнатида, белгиланган режаларни амалга оширишда Ўзбекистон коммунистларига, барча меҳнаткашларига янгидан янги муваффақиятлар тилади. У ГБСП Марказий Комитети Бош секретари, ГДР давлат Кенгашининг Раиси Эрих Хонеккернинг шу йил май ойида Совет Иттифоқига қилган визити аҳамиятини, унинг ўртоқ Ю. В. Андропов билан, КПСС ва Совет давлати бошқа раҳбарлари билан учрашувларининг муҳим ролини алоҳида таъкидлади.

Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Е. А. Айтмуротов, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари Н. С. Перун, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Тошкент область партия комитетининг масъул ходимлари қатнашдилар. (ЎзТАГ).

«ЎЗБЕКИСТОННИНГ ТАЖРИБАСИ БИЗ УЧУН ЖУДА МУҲИМ»

Совет ва монгол халқларининг дўстлиги солномасига янги саҳифа ёзилди, — МХРнинг Ўзбекистон ССРдаги кунларида Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Навоий, Марғилон, Фарғона колхоз қишлоқлари қардош мамлакат вакилларини қучоқ очиб самимий кутиб олдилар. Меҳмонлар социалистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида ўз мамлакати эришган муваффақиятлар ҳақида Ўзбекистон меҳнатчиларига гапирар эканлар, ўзлари Ўзбекистоннинг ҳаётини чуқурроқ ўрганишга, экономика, фан, маданиятни ривожлантиришда, халқ фаровонлигини оширишда Монголия Халқ Республикасига ёрдам берадиган тажриба билан танишишга интилдилар.

Тошкент чинни заводининг цехларида монгол дўстлар мутахассислар қандай тайёрланаётганлигини, корхона маҳсулотлари қаерларга юборилаётганини қизиқиб суриштирдилар. Монгол чорвадорининг ўтовида ҳам манзур бўлиб қолган пахта гулли машҳур Тошкент пиёласи қандай юзага келишини улар мароқ билан томоша қилдилар. МХРдаги ҳозирча биринчи чинни заводининг қуввати унчалик катта эмас, йилига 4 миллион дона маҳсулот ишлаб чиқаради. Корхонани анчагина кенгайтириш белгиланган. Шу сабабли биз, дейишди монгол дўстлар, кадрлар тайёрлаш ишида ҳам, ишлаб чиқариш технологиясида ҳам Тошкент заводининг ютуқларидан фойдаланишни хоҳлаймиз.

МХР кунларининг қатнашчилари академик Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида ўзлари учун кўпгина мароқли нарсаларни кўрдилар. Институтнинг цитрус мевалар етиштириш соҳасидаги иши алоҳида эътиборни жалб этди — Монголияда ҳам жанубий ўсимликларни етиштириш имконини берадиган иқлим шароитлари мавжуд бўлган районлар бор.

— Ўзбекистонда кўрган нарсаларимизнинг ҳаммаси, деди делегация раҳбари, МХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, партия Марказий Комитетининг секретари, Монголия — Совет дўстлиги жамияти Марказий Кенгашининг раиси Дамдингийн Гомбожав ЎзТАГ мухбирига, — бизнинг хотирамизда байрамдек сақланиб қолади. Бу байрам ленинча миллий сиёсат тантанасининг, халқлар дўстлигининг, Ер юзида энг гўзал жамият — коммунизм қурилишининг ёрқин намунаси бўлган республика билан учрашувдан иборат бўлди. Бу — ҳам байрам, ҳам айни вақтда таълим бўлди, чунки Ўзбекистоннинг иқтисодий ва маданий қурилишдаги тажрибаси биз учун жуда муҳимдир. Биз Ўзбекистон республикасининг муваффақиятларидан қувонамиз ва фахрланамиз.

Биз айни шу кунларда тинчлик ва дўстлик шаҳри бўлмиш Тошкентда Осиё ва Африка мамлакатларининг ёзувчилари тўпланиб, тинчликни ҳимоя қилиш ҳақида, ёзувчининг ўз истеъдоди билан янги жаҳон уруши хавфининг олдини олиш ишига хизмат қилиш бурчи тўғрисида баралла гапираётган бир пайтда Ўзбекистонда, унинг пойтахтида бўлишимиз биз учун айниқса, қувончли воқеадир.

Биз Ўзбекистондан жўнаб кетар эканмиз, республика меҳнатчиларига яна бир бор янгидан янги муваффақиятлар тилагимиз, бутун ер курраси узра мусаффо тинч осмон бўлсин, деб айтгимиз келади.

(ЎзТАГ).

Сўнгги газеталарда

27 сентябрь куни Москвада КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан ЧКП Марказий Комитетининг аъзоси, ЧССР ташқи ишлар министри Б. Хнеупек ўртасидаги музокаралар давом эттирилди.

АҚШ ва унинг НАТОдаги иттифоқчиларининг Ғарбий Европадаги бир қанча мамлакатларда Американинг ўртача олисликка учириладиган янги ракеталарини жойлаштириш режаси муносабати билан Европадаги аҳволга алоҳида эътибор берилди.

БАДИИЙ-СПОРТ БАЙРАМ ТОМОШАЛАРИГА МАРҲАМАТ!

Шаҳар меҳнаткашларининг кўп сонли илтимосларига кўра 1983 йил 30 сентябрь ва 1 октябрь кунлари соат 18 да «Пахтакор» Марказий стадионида қўшимча бадиий-спорт байрам томошалари ўтказилади.

Билетлар «Пахтакор» Марказий стадиони кассаларида эрталаб соат 10 дан сотилмоқда.

ТИНЧЛИК ВА ТАРАҚҚИЁТ ҲАҚИДАГИ ФИКР-ЎЙЛАР БИЛАН

(Давоми. Боши 1-бетда).

Бу фикрни Гвинея ёзувчиси **Жинги Камара** давом эттирди. Ҳар бир софдил санъаткор, деб уқтирди у, ўз ижоди билан империализмга ва янги мустамлакачиликка, апартеидга ва сионизмга қарши эҳтирос билан курашмоғи керак. Ижод — аввало, масъулият демакдир, деб таъкидлади у. Бас, шундай экан, ер юзида тинчликни ва инсониятнинг жамики қимматли нарсалари — озодлик, тараққиёт, бирлик, гўзалликни ҳимоя қилиш — тараққийпарвар адибнинг ҳозирги энг муҳим вазифасидир.

СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари, СССР ва Қозоғистон ССР давлат мукофотларининг лауреати, қозоқ шоири **Жубан Мўлдағалиев** ҳақиқий ёзувчи ўзини реал турмушдан четга ололмаслиги, башарти шундай қилса жиноятга юз тубан кетиши, чунки у турмуш ҳодисаларининг бутун мураккаблиги ва тўлалигини кўра билиш бахтига мушарраф эканлиги ҳақида гапирди.

— Ҳозир миллион-миллион америкаликлар Никарагуа, Сальвадор ва Гватемалага қотиллар юбораётган Оқ уйнинг сиёсатини қабул этишдан бош тортмоқдалар, — деди конференция меҳмони, америкалик таниқли адиб ва публицист **Филипп Боноски.** — Улар кампучияликларни, фаластинликларни, ливанликларни қиришдан бош тортмоқдалар. Қон дарёларини кўришни истамайдиган, атом ва нейтрон бомбаларга эга бўлишни истамайдиган Америка ҳам бор. Озодлик учун, тинчлик учун жон-тани билан курашаётган Америка ҳам бор. Бу кураш эса, бизнинг кунларимизда халқларнинг яхши келажак учун, инсон ақл-заковатининг тантанаси учун олиб бораётган революцион кураши билан қўшилиб кетмоқда.

Кўпгина нотиқларнинг нутқларида КПСС билан Совет ҳукуматининг тинчликсевар ташқи сиёсати, ўртоқ Ю. В. Андропов ўртага ташлаган янги муҳим ташаббусларнинг зўр аҳамияти таъкидлаб ўтилди.

Конференцияда ёш авлодларни тарбиялаш масалаларига катта эътибор берилди. Инсоният цивилизациясининг келажаги шулар қўлидадир. Бу муҳим ишда адибнинг роли айниқса буюкдир. Шриланка Халқ ёзувчилар фронтининг бош секретари **Гунасена Витана** ўз нутқида таъкидлаб ўтганидек, империалистик маданий агрессия, деб аталадиган агрессия кейинги вақтларда активлашиб қолди. Ғарб мамлакатлари бозорларни арзон китоб макулатураси билан тўлдириб ташламоқдалар, одамларнинг, айниқса ёшларнинг онгини хиралаштирадиган программаларни эфирга чиқармоқдалар. Шу муносабат билан, деди ёзувчи, ёшларни олижаноб ишларга илҳомлантира оладиган, йигит ва қизларни халқларнинг миллий мустақиллик учун, тинчликни мустаҳкамлаш учун, уруш хавфига қарши актив курашига жалб эта оладиган асарларни яратиш учун масъулият адиблар зиммасидадир.

Нигериялик адабиётшунос Име **Икидде,** СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари, «Дружба народов» журналининг бош редактори **С. Баруздин,** Туркиядан келган прозаик **Азиз Чалишлар,** Ангола ёзувчилар союзининг бош секретари **Антонио Кардозо** ва кўпгина бошқа кишилар конференцияда сўзга чиқиб, Африка-Осиё ёзувчилар ҳаракатининг қатнашчилари ўз ижодлари билан инсонпарварликнинг, эзгулик ва социал адолатнинг юксак идеалларини қарор топтиришга, ўз қаламини тинчлик ва тараққиёт ишига хизмат қилдиришга қатъий интилаётганликларини изҳор этдилар. Бундан чорак аср муқаддам — бу ерда, Навоий номли театрда ўтган дастлабки конференция вақтида асосий масалаларда биринчи марта очиқ ва равшан намойиш этилган ана шу бирлик ҳозир ҳам тўла-тўкис сезилмоқда. Айни вақтда бу бирлик алоҳида муҳим аҳамият касб этиб, адибларнинг ижодий фаолиятида уларга кўмаклашмоқда.

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари Уюшмасининг VII конференцияси доирасида иш комиссиялари мажлис ўтказа бошладилар.

Икки қитъа ёзувчиларнинг анжумани ўз ишини давом эттирмоқда.

(ЎзТАГ).

СУРАТЛАРДА: Тошкент конференциясининг қатнашчилари —бир группа африкалик ёзувчилар; конференция мажлислари оралиғидаги танаффус вақтида.

М.Нуриддинов ва М. Исломов фотолари.

ХОТИН-ҚИЗЛАРНИНГ АСОСИЙ ИСТАГИ — ТИНЧЛИК

Савдо-сотиқда банд бўлган меҳнаткаш хотин-қизларнинг II халқаро конференцияси Тошкентда ўз ишини давом эттирмоқда. Анжуман делегатлари шу тармоқ ходимларининг гражданлик, социал-иқтисодий ва касаба союз ҳуқуқларини сақлаш ва кенгайтириш масалалари билан боғлиқ профессионал проблемаларни муҳокама қилар эканлар, империализм мислсиз қуролланиш пойгасини авж олдириб, тажовузкорлигини зўрайтираётганлигини ҳамда инсониятни ядро ҳалокати домига тортишга уринаётганлигини хавотирланиб гапирдилар.

Польша хотин-қизлар ташкилотлари координацион комитети номидан гапирган вакила Ольга Ревинская, жумладан, бундай деди: «Жаҳонга НАТО блокининг Европа территориясида Америка ракеталарини жойлаштириш хусусидаги жиноий режалари билан алоқадор хавф-хатар солинаётганлиги биз, хотин-қизларни, ишчи хотин-қизлар ва оналарни, айниқса, ташвишлантирмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Ю. В. Андропов нутқларида кўп марта айтилган конструктив тинчлик таклифлари ақл-идрок овози реакция қора кучлари устидан ғалаба қилишига умид бахш этади».

Нотиқлар Америка империализми турли иғвогарликлар, ёлғон-яшиқ сохта гаплар ишлатиб, ҳарбий васвасани авж олдираётгани тўғрисида гапирар эканлар, яхши ниятли кишиларнинг умумий куч-ғайратлари билан уруш оловини ёқувчиларни жиловлаб қўйиш керак, деб уқтирдилар.

— Қуролланишга ажратилган маблағлардан дунёдаги барча кишиларнинг фаровонлиги йўлида фойдаланилмоғи учун кураш олиб боришимиз керак, — деди савдо ходимлари Лотин Америкаси конфедерациясининг вакиласи Кармен Сото (Венесуэла).

Кипр хотин-қизларининг вакиласи Ница Маркидунинг сўзларида ҳам шу фикр айтилди. Хотин-қизлар ўз фарзандларининг бахтиёр келажагини таъминлашдан манфаатдордирлар, шунинг учун ҳам улар бутун дунёда тинчлик учун қатъий курашмоқдалар, деб таъкидлади у.

Конференция қатнашчилари Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг Тошкент савдо билим юртини, Ўзбекбирлашувнинг кооперация техникумини бориб кўрдилар, 426-болалар боғчасида бўлдилар, В. И. Ленин номидаги республика пионер ва ўқувчилар саройининг иши билан танишдилар.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетида

ҚИШГА ПУХТА ТАЙЁРГАРЛИК ТАЪМИНЛАНСИН

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети бюроси Тошкент шаҳрини 1983—1984 йиллар куз-қиш даврига тайёргарлиги ва иссиқлик, сув газ ва электр энергияси билан барқарор таъминланиши бўйича шаҳар хўжалиги корхоналари ва ташкилотлари раҳбарлари — коммунистларнинг иши тўғрисидаги масалани муҳокама этди. Таъкидлаб ўтилдики, «Ташгаз», «Таштеплосеть», «Водоканал», «ТашгорПЭС» корхоналари, шаҳар уй-жой бошқармаси раҳбар коммунистлари, бошланғич партия ташкилотлари шаҳарни куз-қиш мавсумида иссиқлик, сув, газ ва энергия билан барқарор таъминлаш бўйича маълум ишларни амалга оширмоқдалар. Бу масалалар Тошкент шаҳар Советн, халқ депутатлари район Советлари сессияларида, шаҳар хўжалиги бўлимларининг очиқ партия йиғилишлари, партия бюролари мажлисларида муҳокама этилди. Уларда муддатлари ва масъул ижрочилари кўрсатилган конкрет тадбирлар ишлаб чиқилди.

Шу йилнинг ўтган саккиз ойи мобайнида 10 миллион сўмликка яқин капитал маблағлар ўзлаштирилди, 8,5 миллион сўмликдан ортиқ қурилиш-монтаж ишлари бажарилди, бу тегишлича 101,3 ва 100,7 процентни ташкил этади.

«Чилонзор» юқори босимли газопроводи қурилиши тугалланди, 58 километрли кўча ва газ тармоқлари қурилди ва фойдаланишга топширилди, шаҳарнинг жанубий-ғарбий қисмида газопроводни халқалаш тугалланди. Зарур миқдордаги резерв ёқилғи запаси тўпланди. Уй-жой фондини жорий ремонт қилиш плани бажарилди, шаҳар водопровод тармоқлари узунлиги ошди.

Айни пайтда, таъкидлаб ўтилганидек, раҳбар коммунистлар, бошланғич партия ташкилотлари саноат корхоналари ва турар жой биноларини 1982-1983 йиллар қиш мавсумига ишончли тайёргарлигини таъминлашмади, вужудга келган масалаларни ҳал этишда ҳамиша ҳам зарур қатъият кўрсатишмаган.

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети бюроси «Таштеплосеть», «ТашгорПЭС», «Ташгаз», «Водоканал» корхоналари, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг уй-жой бошқармаси бошланғич партия ташкилотлари, коммунист раҳбарларига ишдаги нуқсонларни бартараф этиш, шаҳар хўжалигини 1983 — 1984 йиллар куз-қиш шароитида ишлашга тайёрлаш бўйича белгиланган тадбирларнинг амалда жорий этилиши юзасидан ташкилий ва сиёсий ишларнинг янада кучайтирилишини таъминлаш мажбуриятини юклади.

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети бюроси кадрларнинг топширилган иш участкаси учун масъулиятини ошириш вазифасини қўйди, уларга шаҳар аҳолисини ташвишга солаётган бирорта масала эътиборсиз қолдирилмаслиги учун вужудга келаётган муаммоларга нисбатан оператив ва таъсирчан чоралар кўриш вазифасини юклади.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: *ҳисобот ва сайловлар*

МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР БЕРАДИ

КПСС Марказий Комитетининг бошланғич, район, шаҳар, округ, область ва ўлка партия ташкилотларида ҳисобот-сайловларни ўтказиш тўғрисидаги қарорида белгиланган муддатларга мувофиқ шаҳар партия группалари ва цех партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов партия йиғилишлари ниҳоясига етди.

Умуман олганда йиғилишлар уюшқоқлик, ишчанлик билан ўтди. Улар КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1982 йил) ва июнь (1983 йил) Пленумлари қарорларини, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг партия иқтисодий ва социал сиёсатининг, ташкилотчилик ва идеология ишларининг актуал масалалари бўйича тавсия ва кўрсатмаларини амалга ошириш шиори остида ўтди, коммунистлар беш йиллик биринчи ярмига якун ясаб, уни муваффақиятли тугаллаш вазифаларини белгиладилар, бу йиғилишлар ташкилотчилик ва ғоявий-сиёсий ишларни янада такомиллаштиришнинг, иқтисодий ва маданий қурилишнинг ҳал қилувчи соҳаларида коммунистларнинг етакчилик ролини кучайтиришнинг йўлларини белгилаб берди.

3101 партия группасида ва 2550 цех партия ташкилотида йиғилишлар бўлиб ўтди. Уларда учётда турган коммунистларнинг 96,2 проценти қатнашди. Ҳисобот докладлари бўйича музокараларда партия группаларида йиғилишда қатнашган ҳар икки коммунистнинг бири, цех партия ташкилотларида эса ҳар уч коммунистнинг бири сўзга чиқди.

Партия группалари ва цех партия ташкилотлари йиғилишларининг қатнашчилари 11,5 мингдан зиёд таклифлар ва танқидий мулоҳазалар билдиришди. Бунинг 16,5 процентга яқини ҳозирдаёқ бажарилди.

Ҳисобот ва сайловлар мобайнида коммунистлар билдирган танқидий мулоҳаза ва таклифларнинг муайян қисми ўн биринчи беш йиллик план топшириқлари ва социалистик мажбуриятларини бажариш, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш, партия, давлат ва меҳнат интизомини янада мустаҳкамлаш, идеологик, тарбиявий, пропагандистик ишларни яхшилашда партия ташкилотларининг жанговарлиги ва ташаббускорлигини оширишга қаратилди.

Киров, Куйбишев, Фрунзе, Чилонзор районларининг кўпгина партия группалари ва цех партия ташкилотларида, В. П. Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Тошкент трактор заводи», «Средазэнергоц в е т мет», Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номидаги ишлаб чиқариш бирлашмаларида, Ўрта Осиё темир йўли бошқармаси, Тошкент метрополитени, 1, 2-уйсозлик комбинатлари, 11-«Висотстрой», «Гордорстройремонт» трестлари, «Ташсельмаш», «Промсвязь» заводлари ва бошқа кўпгина корхоналарда йиғилишлар юксак активлик, уюшқоқлик, талабчанлик руҳида ўтди.

Йиғилишларда коммунистлар партия XXVI съезди қарорларини, КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини амалга ошириш юзасидан партия ташкилотлари иш тажрибасини ҳар томонлама таҳлил этдилар, меҳнат коллективларининг иш натижаларини холисона, партиямизнинг омма ўртасидаги ташкилотчилик ва сиёсий ишлар савиясини оширишга бўлган юксак талаблари мезони билан баҳоладилар. Секретарлар, партия бюролари, партия группаларининг ташкилотчилари, ҳар бир коммунистнинг фаолиятига принципиал баҳо бердилар. Ишлаб чиқариш коллективлари фаолиятига партия таъсирини янада кучайтириш юзасидан конкрет тадбирлар белгиладилар. Ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишга қаратилган янги ташаббуслар билан чиқдилар. Ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар. Шаҳар корхона ва ташкилотларининг бир қатор меҳнат коллективлари москваликлар ташаббусини қўллаб-қувватлаб, 1983 йилда меҳнат унумдорлигини планга қўшимча равишда оширишга қарор қилдилар.

Масалан, авиасозлар ишлаб чиқариш новаторлари ташаббусини кенг ёйиш, мураббийчилик, илмий-техника тараққиёти ютуқларини жорий этишни жадаллаштириш асосида меҳнат унумдорлигини пландаги 4,1 процент ўрнига 6,1 процент ўстириш режасини белгиладилар. Бу ерда 3770 илғор ишчи меҳнат унумдорлигини ўстириш бўйича беш йиллик топшириғини 3,5 йилда бажариш мажбуриятини олдилар.

Сергели мебель ишлаб чиқариш бирлашмасининг коллективи ишлаб чиқариш қувватларидан янада тўлароқ фойдаланиш, ҳар бир иш жойида меҳнатни ташкил этишни яхшилаш, иш вақтини йўқотишларни қисқартириш ҳисобига бу йил меҳнат унумдорлигини пландаги 8,5 ўрнига 11,5 процент ўстириш мажбуриятини олдилар. Бу эса топшириққа қўшимча 640 минг сўмлик мебель ишлаб чиқариш имконини беради.

Кўпчилик коммунистлар партия группаларининг ташкилотчилари, партия бюролари, цех партия ташкилотларининг секретарлари фаолиятига ижобий баҳо бердилар. Ҳисобот даврида барча 3101 партия группаси ва 2549 цех партия ташкилотининг фаолияти қониқарли деб топилди.

Ҳисобот даврида бошланғич партия ташкилотларининг структураси янада такомиллашди. Ўтган йил ичида 37 цех партия ташкилоти ва 92 партия группаси янги ташкил этилди. Буларнинг ҳаммаси ишлаб чиқаришнинг барча участкаларида, цех, смена, бўлим, бригадаларда партиявий таъсирни кучайтириш имконини берди.

Ҳозир эса жойларда йиғилишларнинг якунлари кўриб чиқиляпти. Коммунистлар билдирган таклиф ва мулоҳазалар умумлаштириляпти. Уларни бажариш бўйича тадбирлар амалга оширила бошланган.

БИЗ ҲАММАМИЗ — ПАХТАКОРМИЗ

ПАХТАЗОРДАН ДАРАКЛАР

«ОҚ ОЛТИН» — ВАТАНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 28 сентябрга бўлган маълумот

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён, тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён

Бухоро	1,56	42,28	0,20	1,86
Хоразм	2,23	29,90	0,92	3,37
ҚҚАССР	2,21	25,40	1,37	8,29
Навоий	1,21	24,53	0,11	0,33
Сурхондарё	1,72	24,42	1,07	7,87
Тошкент	3,05	22,82	2,92	13,97
Фарғона	2,15	22,23	0,02	0,08
Самарқанд	1,22	20,71	0,24	0,74
Қашқадарё	1,52	20,36	0,77	3,57
Андижон	1,69	19,42	0,20	0,42
Наманган	1,67	16,27	0,46	1,41
Сирдарё	1,40	9,30	1,15	2,86
Жиззах	1,82	7,64	1,98	6,83
Республика бўйича:	1,81	21,98	0,90	4,12

● **Ҳосил йиғим-теримининг дастлабки ойи ҳисобланган сентябрь охирлаб қолди. 27 сентябрь куни пахтазорлардан 107.111 тонна, шу жумладан, машиналар билан 35.631 тонна «оқ олтин» йиғиштириб олинди. Шунинг 8.326 тоннасини қимматбаҳо хом ашё — ингичка толали пахта ташкил этади.**

● Мавсум бошидан бери 1303,5 минг тонна «оқ олтин», шу жумладан, 116,5 минг тонна ипак пахта тайёрланди.

● ТОШКЕНТ. Область механизаторлари йиғим-теримда пешқадамликни ўз қўлларига олдилар. Мавсумнинг ҳар бир куни янгидан-янги илғорларни юзага чиқармоқда. Кеча Элчибой Худойбердиев ўзи ишлаётган Бўка районидаги Мичурин номли колхоз далаларидан 21 тонна дурдона теришга эришди. Унинг шу кунгача терган пахтаси 105 тоннага етди. Коммунистик районн механизаторлари ичида Свердлов номли колхоздан Любовь Куроедова, «Правда» колхозидан Алексей Тен, Болтабой Мусурмонқулов ва Мамажон Ўроқбоевлар илғорлик қилишяпти. Уларнинг ҳар бири ўз агрегати бункеридан 11 тоннадан «оқ олтин» бўшатишга муваффақ бўлди.

Оққўрғон райони пахтазорларида ишлаётганлар соғлиғини муҳофаза қилиш учун 3 та кўчма амбулатория ташкил этилган. Шифокорлар бевосита далаларда пахтакорларга хизмат кўрсатишмоқда.

«Тошкент оқшоми» «Вечерний Ташкент» газеталари, Ўзбекистон радиоси ва «Главташпассавтотранс» бошқармасининг оталиқдаги областлар пахта далаларидаги матбуот маркази.

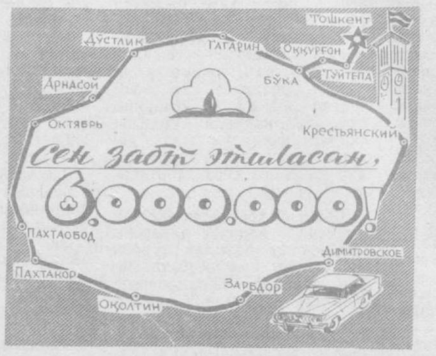

Махсус мухбирларимиз Ҳ. Икромов, А. Хатамов, А. Эгамназаров, А. Абдураззоқовлар пойтахт областидан хабар қиладилар.

• 6 МИЛЛИОН ЙЎЛЛАРИДА

8. ОТАЛИҚ РАЙОН ҲИММАТИ

Пойтахтнинг Октябрь райони партия комитети ҳали оммавий ҳашар эълон қилинмасданоқ ташаббус кўрсатиб, Пискент райони пахтакорларига амалий ёрдам ташкил этди. Район партия комитетининг инструктори Ёқуб Усмонов район хўжаликларида бўлиб, ҳашарчиларга яратиб берилган шарт-шароитлар билан танишди. Кўпгина масалалар ўша жойнинг ўзида ҳал қилинди.

Район кўрсатаётган ёрдам ҳақида Пискент район партия комитетининг иккинчи секретари Владимир Гаврилович Гришчук жуда илиқ сўзлар айтди.

— Ҳар йили районимизга Октябрь ва Сергели районларининг оталиқ ташкилотлари коллективлари ёрдамга келишиб, оғиримизни енгил қилмоқдалар. — деди у. — Бу йил ҳам барча оталиқ ташкилотларнинг раҳбарлари районимиз хўжаликларида бўлдилар, штаблар ташкил этилди. Мана учинчи йилдирки, районларимиз ўртасидаги алоқа тобора мустаҳкамланиб бормоқда. Биз буннинг учун Октябрь ва Сергели район партия комитетларига уз ташаккуримизни изҳор этмоқчимиз. Фақат пахта теримидагина эмас, балки чорвачилик учун мустаҳкам ем-хашак базаси тайёрлашда ҳам Тошкент шаҳрининг бу икки райони бизга катта ердам кўрсатди. Айниқса «Пискент» совхози ва «Партия XXVI съезди» хўжалиги меҳнатчилари тошкентлик ҳашарчилар кўмагидан жуда ҳам мамнунлар.

Тошкентликлар ёрдамининг кўламини билиш учун факт ва рақамларга мурожаат қилайлик. Пискентликлар шу йилнинг ўзидаёқ «Ташсельмаш»дан 38 та янги «ХНП— 1,8» пахта териш машинаси олдилар. Яна ўнта ана шундай машина олиш кўзда тутилмоқда.

Бугина эмас, пискентликлар Тошкент трактор заводидан 96 та прицеп, «Ташсельмаш»дан кўплаб эҳтиёт қисмлар, «Ташхимсельмаш» заводидан 21 та янги «ОВХ—28» агрегати, «Узбексельмаш»дан 13 та «УПХ», 22 та сеялка, агрегат заводидан эса 33 та икки ғилдиракли олд кўприк олдилар. Ана шулар эвазига пахтакорлар мўл ҳосил етиштирдилар. Эндиги мақсад уни қисқа муддатларда тез ва соз йиғиб олишга қаратилмоқда.

Айниқса, Ленин номли, Охунбобоев номли колхозларда терим суръати яхши боряпти. Биз бу хўжаликларда бўлганимизда теримни янада жадаллаштириш, машина теримини кенг йўлга қўйиш бўйича бир қатор тадбирлар амалга оширилаётганининг гувоҳи бўлдик. Бунда оталиқ районларнинг тузган тадбирлари ҳам муҳим роль ўйнайди. Биз ана шу оталиқ ёрдамининг кўламини билиш мақсадида Октябрь район партия комитетининг биринчи секретари Омил Саидкаримович Расуловга мурожаат қилдик.

— Бу йил республикамизнинг 6 миллион тонналик улкан «оқ олтин» хирмонига муносиб ҳисса қўшишни районимиз меҳнат коллективлари ўзларининг ватанпарварлик бурчи деб биладилар, — дея ўз сўзини бошлади у, — барча ташкилотларнинг раҳбарлари билан кенгаш ўтказдик. Ҳашарчиларга кийим-кечак, озиқ-овқат, медицина хизмати кўрсатиш ва бошқа масалаларни жойларнинг ўзидаёқ ҳал этиш тадбирлари кўрилди. Районимизда жойлашган барча олий ва ўрта махсус ўқув юртлари бу йил ҳам Жиззах областининг Дўстлик райони пахтакорларига ёрдам берадилар. Кенг миқёсда маданий-маиший тадбирлар плани ишлаб чиқилди. Пахтакорларга етиштирилган мўл ҳосилни йиғиштириб олишда керакли барча ёрдамни кўрсатишга интиламиз.

Биз Пискент районида бўлганимизда ана шу ёрдамни бевосита ҳис этдик. Октябрь райони маданият бўлими пахтакорларга маданий хизмат кўрсатиш борасида бир мунча ишларни қилмоқда. Масалан пахтакорлар Ҳамза номидаги ўзбек Давлат академик драма театри, Охунбобоев номидаги ёш томошабинлар театрининг коллективларидан мамнунликларини изҳор этишди. Бундан ташқари, олимлар пахтакорлар ҳузурида қизиқарли лекция ва суҳбатлар билан чиқишяпти.

Хуллас, Пискент ва Октябрь ҳамда Сергели районлари меҳнат коллективлари ўртасидаги, яъни шаҳар билан қишлоқ алоқалари тобора мустаҳкамланиб бораётгани кишини қувонтиради. Бу эса ҳар икки томоннинг аҳиллигини, улар ўртасидаги дўстликни янада жипслаштирмоқда. Бунинг самаралари эса тобора кўкка бўй чўзаётган «оқ олтин» хирмонларида яққол намоён бўлмоқда.

Пискентликлар пойтахтнинг Октябрь райони меҳнат коллективларининг оталиқ ёрдамидан беҳад миннатдордирлар. Пискент районидаги Охунбобоев номли колхоз кунлик терим суръатини тобора оширмоқда. Шу хўжаликнинг Тўлаган Исоқулов бошчилик қилаётган бригадаси кейинги беш кунликда ғолиб чиқди.

СУРАТДА: колхоз партия комитетининг секретари Нодир Абдулқосимов бригадир Т. Исоқуловга кўчма Қизил байроқни топширмоқда.

Т. Каримов фотоси.

ИККИ ҚИТЪА АДИБЛАРИНИНГ УЛКАН АНЖУМАНИ

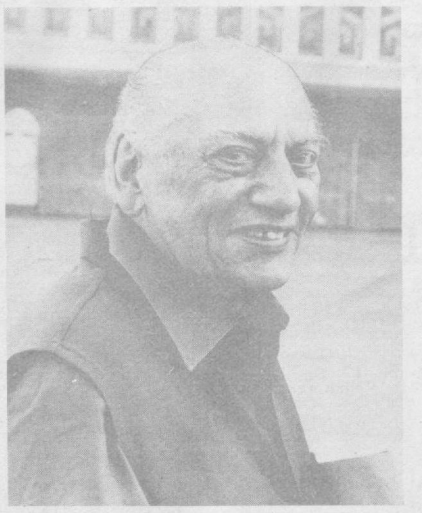

Бизнинг интервью

«Тошкент— саховатли шаҳар»

Покистонлик машҳур адиб, «Нилуфар» («Лотос») журналининг бош редактори Файз Аҳмад Файз Осиё ва Африка ёзувчиларининг анжуманларида фаол иштирок этиб келади. У биринчи Тошкент конференциясида қатнашган, икки қитъа сўз усталари бирдамлик ҳаракатининг дунёга келиши гувоҳи бўлган эди. Файз Аҳмад Файз яна шаҳримиз меҳмони. Мухбиримиз Н. Муҳаммадиев у билан учрашиб, бир неча саволларга жавоб беришини сўради.

— Биринчи Тошкент конференцияси иштирокчиси сифатида икки қитъа адибларининг бирдамлик ҳаракати, чорак аср давомида босиб ўтилган йўл ҳақидаги фикрларингизни ўртоқлашсангиз.

— Ҳа, мен 1958 йилда гўзал ва меҳмондўст Тошкент шаҳрида ўтказилган Осиё ва Африка ёзувчилари биринчи конференциясида иштирок этган эдим. Ўшанда Осиё ва Африка мамлакатларида миллий-озодлик ҳаракатлари авж олганди. Кўплаб давлатлар мустамлака зулмини иргитиб ташлаб, мустақил тараққиёт йўлига тушиб олмоқда эди. Аммо империалистик кучлар бу мамлакатларнинг ички ишларига аралашишга, жаҳоннинг турли нуқталарида ҳарбий можаролар чиқаришга уринарди. Конференцияда иштирок этган ёзувчилар Осиё ва Африкадаги адабиётларни ривожлантириш, шу йўл билан икки қитъа халқларининг озодлиги ва маданияти тараққиётига хизмат қилишни асосий мақсад қилиб белгилаган эдилар.

Орадан чорак аср вақт ўтди. Албатта жаҳондаги вазият ўзгарди. Эрк ва тараққиёт кучлари катта ғалабаларга эришдилар. Аммо империализм ўзининг агрессив моҳиятини ўзгартирган эмас. Ҳозир дунё халқлари олдида турган ягона вазифа — инсониятни ядро уруши хавфидан озод қилишдир. Бунинг учун ер юзидаги барча тинчликсевар кучлар биргаликда ҳаракат қилишлари, адиблар эса бу ҳаракатнинг олдинги сафларида боришлари зарур. Биз бу сафарги, юбилей конференциясида худди ана шу масалалар хусусида фикрлашиб оламиз.

— Сиз Ўзбекистонда кўп бор меҳмон бўлгансиз, ўзбек адиблари билан дўстлашгансиз. Ана шулар хусусида ҳам гапириб берсангиз.

— Мен совет ёзувчилари билан биринчи бор 1949 йилда танишганман. Ўшанда совет ёзувчилари делегацияси Покистонга келган эди. Делегация составида атоқли ўзбек адиби Ойбек ҳам бор эди. Шундан кейин Совет Иттифоқида, жумладан, Ўзбекистонда бир неча бор меҳмон бўлдим. Ғафур Ғулом, Зулфия, Сарвар Азимов сингари ўзбек адиблари билан дўстлашдим. Шеърларим Тошкент, Душанба ва бошқа шаҳарларда турли тилларда чоп этилди.

— Чорак аср давомида Тошкент қиёфасида рўй берган ўзгаришлар сизда қандай таассурот қолдирди?

— Тошкент чиндан ҳам гўзал. У деярли янгидан барпо бўлди. Ҳар сафар келганимда у янгича қиёфа касб этади. Гўё бошқа бир шаҳарга келиб қолгандек бўламан. Айниқса, кейинги йиллардаги ўзгаришлар ўзининг кўлами жиҳатидан кишини ҳайратда қолдиради. Тошкент икки қитъа адибларини бирлаштирган бағри кенг даргоҳ сифатида ҳамиша мен учун азиздир.

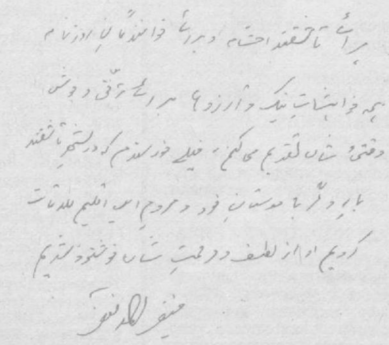

«Тошкент оқшоми» газетхонларига энг эзгу тилакларимни изҳор этаман, уларга бахт-саодат тилайман. Тошкент шаҳри аҳли ва самимий дўстларим билан яна учрашаётганлигимдан, уларнинг меҳру муҳаббатидан беҳад мамнунман.

Файз Аҳмад Файз.

Сўз—конференция қатнашчиларига

«МУВАФФАҚИЯТЛАРИНГИЗ МЕНИ ҚУВОНТИРАДИ...»

Субхас МУКЕРЖИ,
Осиё ва Африка ёзувчилари Ассоциацияси бош секретарининг ўринбосари, Осиё ва Африка ёзувчилари билан алоқалар Ҳиндистон миллий комитетининг Президенти, «Нилуфар» («Лотос») журнали бош редакторининг ўринбосари.

— Мен Совет Шарқида улкан маданий марказга айланган республикангиз пойтахтига тағин қадам қўйганимдан беҳад мамнунман, Ҳиндистон халқлари Тошкентни ўзлари учун жуда ҳам мўътабар шаҳар деб биладилар. Чунки шу ерда Ҳиндистон ва Покистон ўртасидаги урушни тўхтатиш хусусидаги Тинчлик Декларацияси имзоланган эди. Ўзбекистон пойтахти дунёда тинчликнинг барқарор бўлиши халқлар ўртасида дўстлик ва қардошлик тантана қилиши учун халқаро миқёсдаги жуда кўп тадбирларга ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшиб келмоқда. Шу маънода Осиё ва Африка ёзувчиларининг ҳаракатига Тошкентда асос солингани ва биз ҳозир бу тарихий воқеага чорак аср тўлишини нишонлаётганлигимизн и н г ўзи ҳам бу фикрларни тасдиқлаб турибди.

1958 йил октябрида ўтказилган ўша тарихий конференцияда мен ҳам иштирок этган эдим. Мана, чорак асрки, бутун ер юзида йилдан-йилга Тошкент руҳи тантана қилмоқда. Биз иштирок этаётган мазкур конференция ҳам бунинг ёрқин гувоҳидир. Икки қитъа адиблари бу юбилей анжуманида қатнашиш билан бир қаторда Ўзбекистоннинг қўлга киритаётган муваффақиятлари, унинг ажойиб кишилари билан яқиндан танишмоқдалар, бир-бирлари билан ижодий мулоқотда бўлмоқдалар, келгусида халқларимизнинг ёрқин келажаги учун қандай кураш олиб боришимиз тўғрисида маслаҳатлашиб олмоқдалар.

Ўзбек халқининг амалга ошираётган ишлари мени беҳад қувонтирмоқда. Республикангиз пойтахти жуда ҳам яшариб кетибди, у ўзининг икки минг йиллигини тантанали равишда нишонлагани жуда катта воқеадир. Қардошлик ва дўстлик шаҳридан олаётган таассуротларимизнинг ҳаммасини сўз билан ифода қилиш қийин. Совет Иттифоқи ва Ўзбекистоннинг ижтимоий-сиёсий ва маданий ҳаётидаги муваффақиятлари ҳинд халқини ҳам беҳад қувонтириб келмоқда.

Осиё ва Африка ёзувчиларининг VII конференциясида иштирок этаётган тараққийпарвар адиблар, ҳамкасб дўстларим билан самимий суҳбатлашар эканман, уларнинг ҳаммаси ҳозир жаҳондаги вазият ғоят кескинлашиб кетганлиги, бу кескинликни юмшатиш йўлида/ Совет Иттифоқи етакчилигидаги тинчликсевар кучлар жуда катта куч сарфлаётганликла р и, она сайёрамизда тинчлик, озодлик ва ижтимоий тараққиёт тантана қилиши учун бутун имкониятларини сафарбар этаётганликларини қайд этмоқдалар. Аминманки, халқларнинг тинчлик ва бахтли келажак учун кураши ғалаба қилади. Бу эзгу курашда Осиё ва Африка ёзувчиларининг мазкур конференцияси ҳам муҳим роль ўйнайди, деб ишонаман.

Икки қитъа адиблари анжумани давом этмоқда. Ҳаяжонли учрашувлар, дўстона суҳбатлар бўлиб ўтаяпти. Сўз усталари учрашганда албатта умумий мавзу топилади. Халқнинг орзу-истаклари, интилишларини ёрқин акс эттирувчи асарлар яратиш борасидаги изланишлар, янги ижодий режалар— ана шундай мавзулардир.

СУРАТДА: Субхас Мукержи (Ҳиндистон), Пиримқул Қодиров, Мамаду Траоре Диоп (Сенегал), Умар Азраж (Жазоир) ўзаро суҳбат чоғида.

М. Исломов фотоси.

Найрамдлын баяр!

Сўз — Ўзбекистон ССРда Монголия Халқ Республикаси Кунлари қатнашчиларига

Дўстларимиз хушнуд бўлади

Гонгор БАТСУХ,
Монголия Давлат опера ва балет театрининг режиссёри, республикада хизмат кўрсатган артист.

— Тошкентда бошланган қардошлик учрашувларимиз руҳидан ғоятда хурсандман. Бизнинг концертларимиз томошабинларга албатта манзур бўлади. Чунки биз қўшиқларимизни, музикамизни дўстларга атаб тайёрлаганмиз.

Ўтган йили биз республикамизда Совет Ўзбекистони тимсолида Совет Иттифоқи кунлари қатнашчиларини кутиб олган эдик. Улан-Батордаги давлат опера ва балет театрида Ўзбекистон санъат усталари билан унутилмас учрашувлар бўлди. «Ялла» вокал-чолғу ансамбли, «Шодлик» ашула ва рақс ансамбли ва бошқа коллективларни диёримизда катта самимийлик билан кутиб олинди. Мана энди ўзбек диёрида ҳам худди ана шундай қувончли ва шодиёнали учрашувлар бўляпти. Биз концертларимизда икки диёр халқларининг қардошларча дўстлигини куйлаяпмиз. Маданиятимиз байрами программасига биноан ўлкангизнинг колхозлари ва совхозлари, саноат корхоналарида қатор томошалар кўрсатишга шайланганмиз. Фольклор ансамбли монгол халқ қўшиқ ва рақсларини ижро этади. Бизда қаҳрамонлик эпоси, она диёр ҳақида қўшиқлар, севимли учқур отлар ҳақидаги лирик қўшиқлар шуҳрат қозонган. «Боян Монгол» эстрада ансамбли эса томошабинларни замонавий қўшиқлар билан таништиради. Монгол санъати усталари составида театр солистлари — Монголия халқ артисти А. Хавлааш, Э. Энхез ва бошқалар бор.

Театримизда «Евгений Онеген», «Князь Игорь», «Тоска», «Триавиата» опералари муваффақият билан намойиш этилмоқда. Миллий саҳна асарларимиздан «Ғамгин тоғлар орасида» операси жуда ҳам шуҳрат қозонган. Бу асар икки минг марта кўрсатилди. Балет постановкалари д а н «Оққуш кўли», «Жизель», миллий асаримиз «Моҳир Хас» саҳналаштирилган. Менинг ўзим актёр сифатида тўнғич монгол комедияли «Менинг саманим» фильмида ва бошқа картиналарда суратга тушганман.

Ўзбекистон санъати билан яқиндан танишиш биз учун ғоятда қизиқарлидир. Шунинг учун ҳам биз артистлар, санъатшунослар ҳамкасбларимиз билан тажриба алмашадиган кўпгина яхши жиҳатлар бор.

Ўзбекистон, менинг қалбимдасан

Энцэцэт ҳали жуда ёш. У мактабда ўқийди. Тўрт ёшлигидан бошлаб цирк санъатига, акробатика оламига иштиёқ билан берилган. Дастлаб мактабда, кейинчалик давлат цирки студиясида шуғулланди. Энцэцэтнинг мураккаб акробатик этюдларини томоша қилиб, бу маҳорат ғоятда камёб ва нафис эканлигига ишонч ҳосил қиласиз. Унинг ёрқин истеъдоди ранг-баранглиги билан ажралиб туради. Машаққатли меҳнат, санъатга бўлган жуда зўр иштиёқ ёш актрисага бир талай шуҳрат олиб келди.

— МХРнинг давлат циркида бир қатор қобилиятли санъаткорлар меҳнат қилишади, — дейди Энцэцэт. Улардан кўп нарсани ўрганиш мумкин. Кичкина қизчалигимда Тошкентга биринчи келганлигимни эслайман. Ўшанда монгол—совет ёшлари дўстлиги фестивалига монгол акаларим ва опаларим билан бирга келган эдим. Ўшандан буён Тошкент менинг қалбимда ҳаяжон билан сақланиб қолган.

Маданиятимиз байрами концертларида қатнашиш мен учун катта шараф ва шондир. Маҳоратим томошабинларга манзур бўлармикин, деган фикрда ҳаяжонланаман. Дастлабки концертимиздан кейин Ўзбекистонда ажойиб талабчан томошабинлар борлигига, улар санъатни қадрлашини яққол ҳис этдим,

Менинг орзуларимдан бири — Тошкент циркини бориб кўриш, касбдошлар иши билан танишишдир. Совет манеж усталарининг маҳорати ҳақида кўп эшитганман. Уларнинг томошалари ҳамиша қизғин ўтади. Мен учун цирк аренасисиз ҳаёт мазмунсиздек кўринади.

Қизча кичкинагина столчага кўтарилиб, жозибали музика садоси остида мўъжизали шаклларни намойиш этди. Унинг қўл ва оёқлари шундай нозик ҳаракат қилар эдики, гўё унинг танасида суяги йўқдек бўлиб кўринар эди. Ёш артист монгол цирки санъати усталари сафидан ҳақли равишда жой олди. У маҳоратини Польша, Чехословакия, ГДРда, СССРда намойиш қилган.

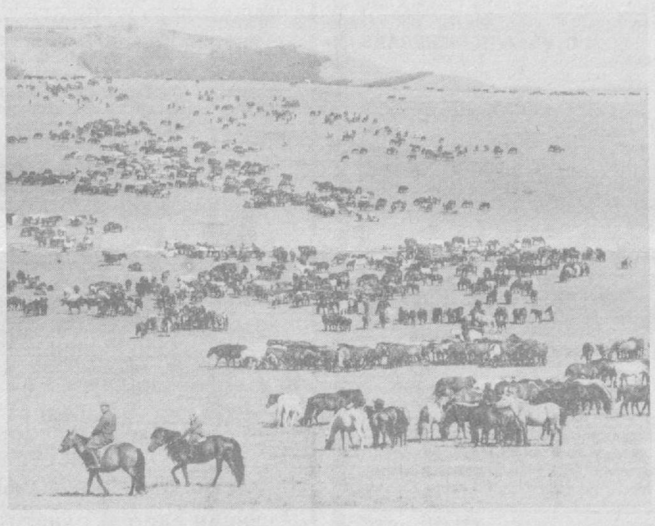

СУРАТЛАРДА: от монголиялик чорвадорлар ва чўпонларнинг ҳақиқий дўсти ва ёрдамчисидир. Отларни кўпайтириш ва боқиш билан Монголиянинг Архангай аймоқлигида ҳам шуғулланилади. Монголиядаги ҳеч бир халқ сайли оқинларнинг ва камончиларнинг мусобақасисиз ўтмайди. Аёллар энг мерган ҳисобланишади. Улар кўп ҳолларда мусобақаларда ғолиб чиқишади.

• ТАРИХ САҲИФАЛАРИНИ ВАРАҚЛАГАНДА

СЕРҚУЁШ ТОШКЕНТ ЗАМИНИ

Она-сайёрамиз каби Тошкент замини ҳам кўҳна ва навқирон. Хўш, биз яшаб турган шаҳримиз замини неча ёшда, қандай ҳолатда, ўсиб-улғайиши қай аҳволда? Бунга ҳар бир оқшомхон қизиқса керак.

Жамият тарихи қанчалик қарама-қаршиликларга, бўронли-суронли тараққиёт ва инқирозга бой бўлмасин, Тошкентнинг замин тарихи яна ҳам кўпроқ даҳшатли ва сокин ривожланиш тарихига эга. Маълумки, замин — Ер сайёраси Қуёш системасида коинотнинг бир кичик бўлаги сифатида пайдо бўлди ва тараққий этди. Шу сабабдан сайёрамизнинг бир нуқтаси ҳисобланган Тошкент замини ҳам ўтмиш геологик даврларда эволюцион ва революцион тараққиёт босқичларини ўз бошидан кечирди.

Ер сайёрамизнинг 4 миллиард 700 миллионлик тарихини батафсил ҳикоя қилиш кўп саҳифаларни банд этганлиги учун, Тошкент замини тарихининг кейинги 275—300 миллион йил давомида кечирган кечмишини қисқача мисолларда сўзламоқчимиз. Агар Тошкент заминининг палеозой (қадимий ҳаёт) даврига бир назар ташласак, у даврларда Тошкент ва унинг яқин атрофларини кенг ва серсув денгиз қоплаган бўлиб, унда оҳактош ҳосил қилувчи ҳайвонлар барқ уриб ҳаёт кечирган. Унинг қирғоқларида яшил ўрмонлар кўп, иқлим салқин ва серёғинсочинли бўлган. Каржантов ва Чотқол тоғлари ўрнида эса даҳшатли вулқонлар отилиб турган. Ўрмонлардан Ангрен кўмири, денгиз ҳайвонлари қолдиғидан қалин оҳактошлар, вулқонлардан эса вулқоний жинс — туфлар пайдо бўлиб, уларнинг баъзилари ҳозирда республикамиз пойтахти учун хизмат қилмоқда.

Палеозой даврининг охири ва мезозой (ўрта ҳаёт)нинг бошларига келганда намгарчилик кўпайиб ва ўсимлик дунёси барқ уриб ўсганлиги туфайли вулқоний ва бошқа жинслар қурий бошлайдилар, улар устида Ангренда оламшумул запасларга эга бўлган каолин гиллари пайдо бўлади.

Мезозой эрасининг юра даврининг иккинчи ярмидан бошлаб Тошкентда иқлим аста-секин исий бошлайди, ўсимликлар дунёси қисқариб, намгарчилик кескин камаяди. Ер сатҳида физик нураш ривож топади ва чақиқ жинслар ҳажми кўпаяди. Қуйи бўр даврига келганда тўқ-қизил гиллар ва майда қумлар миқдори кўпаяди, қурғоқчилик давом этиб, сув ҳавзалари кичик ва камсув бўлади. Қуйи бўр даврининг юқори қисмларига келиб иқлим шароит бир оз юмшайди, денгиз ва кўллар ҳажми ошади.

Юқори бўр даврининг юқори қисмларига келиб иқлим-шароит Тошкент ва унинг атрофларида юмшайди, намгарчилик ошиб боради, денгиз ҳажми кенгаяди. Ўрмонлар тараққий этади. Денгиз қирғоқларида баҳайбат диназаврлар подаси ривож топади. Уларнинг қолдиқлари Тошкент яқинидаги Дарвоза ва Жилға темир йўл станциялари яқинида ер устига чиқиб қолган бўр даври ётқизиқлари орасидан топилди. Тошқотган диназавр скелети Ленинград музейида, дарахтлар қолдиғи Тошкентда — Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ҳ. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика институтига кириш олдида сақланмоқда. Умуман олганда, Тошкент заминининг бўр даври қатламларининг қалинлиги 1200 метрдан ошади, бу давр қарийб 220 миллион йил давом этган.

Тошкент замини бундан 75 миллион йил муқаддам аста-секин кўтарила бошлаган ва бу жойдаги денгиз узоқ атроф томон чекинишга мажбур бўлган. «Ажабо, Ер ҳам кўтариладими?» деб ажабланманг. Чунки еримиз, шу қатори Тошкент замини ҳам ўзига хос «ҳаёт» кечиради, унинг бир хил жойлари чўкиб турса, иккинчи жойлари муттасил кўтарилиб боради. Тошкент замини эса ҳозирда йил сайин бир-икки миллиметрга кўтарилишини давом эттирмоқда.

Юқорида айтилган Тошкент заминининг бўр даври охирида бошланган кўтарилиши узоқ давом этмай, 50—60 миллион йил давом этган палеоген даври бўсағасида Ўрта Осиё ерлари, шу қатори Тошкент замини яна чўкиш даврини ўз бошидан кечиради, бу жойлар аста-секин ва ниҳоят бутунлай Тетис океанининг сув сатҳи билан қопланади. Жоиз бўлса шуни айтиш керакки, кўкка салом берган Чотқол-Қурама, Каржантов, Туркистон, Олой, Нурота-Зиёвуддин-Зираб у л о қ, Қизилқумдаги кўпчилик тоғлар эндигина кўтарилиб пайдо бўлаётган даврларида Тетис океани остида қолиб кетадилар ёки қисман кичик бир орол сифатида кўринар эдилар. Ана шу 50 миллион йил чамаси мавж уриб турган Тетис океани Хитойнинг шарқий-шимолидан бошланган бўлиб, Ўрта Осиё ва Кавказ орқали Ғарбий Европага етиб борар эди. У даврда қуруқлик — қирғоқ Қозоғистон, Қирғизистон ва Эрон-Афғонистонда жойлашган. Бу океанга жанубий қирғоқдан қудратли вулқонлар тизмасидан вулқон отқиндилари, Қозоғистон ва Қирғизистондан нураш маҳсулотлари оқар дарёлар билан келиб турган. Биргина Тошкент замини остидаги гилмоя қалинлиги 90 метрдан ошади. Майскдаги оққум — 50 метрга етади. Оҳактошлар қалинлиги 10—60 метрдан (Олмалиқ районида) ошади.

Геологик йиллар ўтиши билан, бундан 16—20 миллион йил муқаддам Ўрта Осиё, жумладан Тошкент замини ҳам яна кўтарилиш жараёнини бошидан кечира бошлайди. Бу Ўрта Осиё ва Тошкент заминининг навбатдаги кўтарилиш тезлиги, нисбатан шиддатли бўлган. Буни биз биргина Фарғона водийсининг атроф тоғларининг кўтарилиш ва водийни чўкиш мисолида кўришимиз мумкин. Бу ердаги неоген давридаги кўтарилиш ва чўкиш амплитудаси 14 километрни ташкил этган (тоғлар 7 километрга кўтарилган бўлса, водий 7 километрга чўккан).

Шундай қилиб, 10—15 миллион йил ҳукм сурган неоген даври Ўрта Осиёда ва Тошкент замини атрофларида тоғ ҳосил қилувчи давр деган ном билан машҳурдир. Бинобарин тоғлар қанчалик тез ўсмасинлар, улар ёғин-сочин, иссиқ ҳарорат таъсирида емириладилар, шамол ва оқар сувлар ёрдамида учирилиб ва оқизилиб ёнбағирларга ётқизиладилар. Бу чақиқ тоғ жинслар қалинлиги Тошкент заминида ва унинг атрофларида 300—1700 метрга етади. Ана шу ётқизиқлар орасида ётган қизил гиллардан мустаҳкам ва тузсиз ғишт ясайдиган завод яқин келгусида Майск қишлоғида қурилади ва халқимизга хизмат қила бошлайди.

Охирги Ер ёши — тўртламчи даврда ҳам ер кўтарилишлари сезиларли даражада сусайган бўлса ҳам, у давом этди ва ҳануз давом этмоқда. Шу туфайли тўртламчи давр ётқизиқлари орасида қалин шағаллар қатлами кўплаб учрайди. Бу шағаллар кўпинча оқар дарё ётқизиқлари ҳисобланиб, уларнинг катта ҳажмдагилари Абу Райҳон Беруний қонунига биноан тоғ оралиқлари ва ундан чиқиш ерларда, сўнг майда қумли шағаллар дарёнинг ўрта оқимларида, қумлар қуйи оқимларида жойлашган. Тошкент заминининг устки соз тупроқ остлари асосан Чирчиқ дарёсининг шағал ётқизиқларидан ташкил топган бўлиб, қалинлиги 20—30 метрдан 100—200 метрга етади.

Тошкент етти қир ва етти сойдан (жардан) иборатдир. Шунинг учун бўлса керак, ана шу жарликларда кўпинча шағал қатламлари чиқиб ётганини кўрамиз. Қизиғи шундаки, ана шу тошлоқ ва сувли ерлар бора-бора 20—50 метр қалинликдаги соз тупроқлар билан қопланади. Бу соз тупроқлар инсонларнинг ер юзида биринчи бўлиб таниган фойдали қазилмасидир. Ундан оддий хом ғиштдан тортиб кўпчилик қурилиш материаллари, цемент ва бошқа буюмлар тайёрланади. Ана шу соз тупроқ — унинг остидаги шўх Тошкент заминида бунёд этилган метро пойдевори бўлиб хизмат қилмоқда.

Хулоса қилиб айтганда, Тошкент замини неча бор океан-денгиз остига кириб чиққан, унинг ўрнида бир вақтлар баҳайбат диназаврлар ҳуруж қилган, ҳавосида биринчи пайдо бўлган қушлар парвоз этган. Тоғлари кўкка бўй чўзган бўлса, водийлари аста-секин чўкишда давом этган. Ана шу кўтарилиш ва чўкишлар жараёнида Тошкент замини бўйлаб ер ёриқлари (разломлар) пайдо бўлган. Бу зоналар ўзига хос безовта актив зона бўлганлиги учун пойтахт Тошкентда ернинг ҳаёт садоси — зилзилалари тез-тез қайталаниб туради. Жасур ва матонатли халқимиз 1966 йил зилзиласига бардош бера олди, келгусида кутиладиган зилзилалар ҳам қўрқинчли эмасдир. Зотан она шаҳримиз Тошкент замини метиндек мустаҳкам. У «ўз елкасида» гўзал шаҳримизни абадул-абад кўтариб туради.

М. ЗОКИРОВ,
геология-минералогия фанлари доктори.

ИНСОН, ЙЎЛ, АВТОМОБИЛЬ

ПИЁДА ИНТИЗОМИ ҲАҚИДА

Яқинда СССР Олий Совети Президиумининг «Йўл ҳаракати қоидаларини бузганлик учун маъмурий жавобгарлик тўғрисида»ги Фармони кучга кирди. Унда қоидабузар пиёдаларга нисбатан ҳам таъсир чоралари кўзда тутилган. Шу муносабат билан мухбиримиз Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Ички ишлар бошқармаси бошлиғи ўринбосари, милиция полковниги Минхож Сирожевич САЛОҲИТДИНОВга мурожаат этиб, пиёдаларнинг йўл ҳаракатидаги иштироки ва қоидабузар йўловчиларга нисбатан қўлланилувчи таъсир чоралари ҳақида сўзлаб беришни сўради.

— Шаҳримиз кўчаларининг транспорт воситаларини ўтказиш хусусияти йил сайин ошмоқда. Айни пайтда пиёдалар ҳақида ғамхўрлик қилиниб, кўкаламзор, кенг ва бехатар йўлкалар барпо этиляпти. Серқатнов кўчаларда ерости ўтиш жойлари қуриляпти. Бошқа кўчаларда светофорлар, йўл белгилари ўрнатилиб, пиёдалар ўтиш жойлари махсус чизиқлар, кўрсаткичлар орқали ажратиляпти. Буларнинг ҳаммаси йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлашга, пиёдаларга қулайлик яратишга қаратилган тадбирлардир.

Агар йўл ҳаракатининг асосий иштирокчилари —ҳайдовчилар ва пиёдалар тегишли қоидаларга риоя этишмаса, юқоридаги тадбирлар ўз аҳамиятини йўқотади, йўл интизомининг бузилиши кўнгилсиз ҳодисаларга сабаб бўлади. Чунки шаҳар кўчаларининг ўзига хос хусусиятларидан бири тезлик ва серқатновликдир. Ҳисобларга кўра, айрим кўчалардан бир соатда беш мингтадан олти мингтагача автомобиль ўтади. Навоий, Фарҳод кўчалари каби серқатнов магистраллар атрофидаги йўлкалардан айрим участкаларда бир соатда беш мингдан 10 минггача йўловчи ўтиши ҳам маълум. (Шу кўчалар ёқасида шаҳар ярмаркалари жойлашгани бунга сабаб бўлса керак). Демак, бундай жойларда йўл ҳаракатини бошқариш ғоят мураккаб. ГАИ ходимлари буларда ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш учун кўп ишларни қилишяпти. Лекин, юқорида айтиб ўтганимиздек энг муҳими ҳайдовчилар ва йўловчиларнинг интизомли бўлишларига боғлиқ.

Пиёда кетаётган киши транспорт ҳайдовчисини, ҳайдовчи эса ўз навбатида пиёдани ҳурмат қилиши керак. Айни пайтда йўл белгиларига сўзсиз итоат этиш ҳар икки томоннинг эркин, тез ва хавфсиз ҳаракатланиши гарови бўла олади. Бинобарин, бундан ҳар икки томон ҳам манфаатдор экани шубҳасиз.

Афсуски, пиёдалар ўртасида интизомсизлик камаяётгани йўқ. Ҳамшаҳарларимиз ишлаб чиқаришда катта ютуқларга эришяптилар, шаҳарни ободонлаштириш ишига меҳнат коллективлари беқиёс ҳисса қўшяптилар. Уларнинг кучи билан кўкаламзор хиёбонлар, йўлкалар, замонавий бекатлар барпо этилди ва этиляпти. Лекин йўл жиҳозларини шикастлайдиган, йўл ҳаракати қоидаларини менсимайдиган айрим йўловчилар ораста кўчаларимизга «доғ» туширишяпти. Бундайлар кўчани белгиланмаган жойда кесиб ўтиш маданиятсизлик белгиси эканини наҳотки билишмайди? Билишади. Билиб туриб ўзларининг ҳаётларини хавф остида қолдиришади, ҳайдовчиларнинг асабини бузишади.

Транспорт қатнов йўлини қоидани бузиб кесиб ўтган пиёдадан, нега бундай қилдинг, деб сўрасангиз «иши шошилинч» эканини пеш қилади. Демак, у қоидани билади. Камдан кам пиёда «билмасдан ўтдим» дейди. Шу ўринда биринчи пиёданинг шошқалоқлиги, иккинчи пиёданинг қоидани билмаслиги эндиликда тўғри маънода қимматга тушишини эслатиб қўйишни истайман. СССР Олий Совети Президиумининг «Йўл ҳаракати қоидаларини бузганлик учун маъмурий жавобгарлик тўғрисида»ги Фармонига мувофиқ, ҳар икки йўловчига ҳам жарима солинади.

Энди ана шундай қоидабузарлардан айримлари билан танишинг. Улар Фармон кучга киргандан кейин «биринчилар»дан бўлиб, уч сўмдан жарима тўлашган. Тошкент қишлоқ хўжалиги техникуми студенти Умар Садаев ва алоқа институти студенти В. Денцель 2 сентябрь куни Навоий кўчасида қатнов йўлини белгиланмаган жойдан кесиб ўтишган. Киров райони ошхоналар тресги ошпази А. Аҳмадхонов, алоқа институти студенти Бахтиёр Ниёзов, «ВАЗ» махсус автомарказ слесари А. Абдуразоқов, «Малика» бирлашмаси механиги Раҳим Мухторов, «Узсложбиттехника» бирлашмаси бошлиғи муовини Я. Белькин ҳам турли жойларда қоидабузарлик қилишган.

Гражданин Швидкий Анатолий Иванович эса Фармоннинг 10-модда 2-бандини бузгани учун 10 сўм жарима тўлади. Унинг Энгельс кўчасидан югуриб ўтиши оқибатида иккита машина тўқнашиб кетган.

Шу ўринда Фармоннинг пиёдаларга тегишли қисмини яна бир бор эслатиб ўтаман. **«Пиёдалар... йўл ҳаракатини тартибга солиш сигналларига бўйсунмаган тақдирда, йўл белгиларининг талабларига ёки йўлларнинг транспорт юрадиган қисмидаги чизиқларга риоя этмаган тақдирда огоҳлантириладилар ёки уларга 3 сўмгача миқдорда жарима солинади. Тартибни мана шундай тарзда бузган ҳамда транспорт воситаларининг, юклар, йўлларнинг, йўл иншоотлари ва бошқа мулкларнинг шикастланишига сабаб бўлган кишиларга 5 сўмдан 30 сўмгача миқдорда жарима солинади».**

Маъмурий чоралар қанчалик қаттиқ бўлмасин пиёдаларни тартибга ўргатишга қаратилган бўлиб, бундан аҳолининг ўзи манфаатдор. Эгри юрганни эл тўғрилайди, дейди халқимиз. Шундай экан, қоидабузарларга қарши ҳамма жойда кескин кураш олиб борилмоғи лозим.

Бизни ташвишга солаётган яна бир нарса кичкинтой йўловчилар иштирокида содир бўлаётган транспорт ҳодисаларидир. Кўп жойларда болалар йўл ҳаракатига беларо қарашади, тўғридан-тўғри йўлнинг ўртасида шўхлик қилишади. Бундай шўхликларнинг оқибати кўпинча ачинарли бўлади. Бу болаларга йўл ҳаракати қоидаларини яхши ўргатмаслик оқибатидир. Ота-оналар, халқ маорифи ходимлари бу ишга кўпроқ эътибор қаратишлари, болаларда йўл ҳаракати қоидаларига нисбатан ҳурмат туйғусини уйғотишлари лозим. Мактабларда йўл ҳаракати қоидалари бўйича дарслар пухта ўтилишига эришмоқ керак. Шундай тадбирлар амалга оширилган тақдирдагина йўл-транспорт ҳодисалари кескин камаяди.

Суҳбатни Ҳ. МИРЗАЕВ ёзиб олди.

Йўл ҳаракатидан лавҳалар: биринчи суратда интизомли болалар тасвирланган бўлса, иккинчи суратда қоидабузар ҳайдовчи акс этган. Йўл қоидасини бузишга бузиб қўйиб, энди у ГАИ инспектори олдида ўзини оқламоқчи бўляпти. Бундай ҳайдовчиларга нисбатан — йўл интизомлиларни ёқтиради, дейиш ўринлидир.

КЎЧА ТАСОДИФЛАРИ

ОНА ЭЪТИБОРСИЗЛИГИ ОҚИБАТИ

Катта йўл четидан юрганда, уни кесиб ўтаётганда катта ёшдагилар болаларнинг хавфсизлигини таъминламоқлари лозим. Болаларни кўчада ўз ҳолига ташлаб қўйиш кўнгилсиз ҳодисага сабаб бўлиши мумкин. Мана бир мисол.

Гражданка Эркиной Идаева ўғли Баҳодир билан Сағбон кўчасини кесиб ўтмоқчи бўлди. Лекин у ўғлининг қўлидан ушлаб олмади. Баҳодир елиб келаётган транспорт олдига югуриб чиқди. «М—21» маркали «76—03 ТНП» автомобили ҳайдовчиси Тожихонов машинани тўхтатишга ҳаракат қилди, лекин оралиқ масофа қисқа эди. Бамперининг ўнг бурчаги билан болани уриб юборди. Оқибатда бош мияси чайқалган бола 17-шаҳар касалхонасига ётқизилди.

А. ЭРНАЗАРОВ.

НАБОТОТ — ҲАЁТ МАНБАИ

ЖОНГА ДАРМОН НЕЪМАТ

Она табиат инсонга ҳамма керакли неъматларни яратади. Шундай неъматлардан бири ўсимликларда ҳосил бўладиган фитонцидлардир. Организм учун беқиёс фойда ҳисобланган бу актив модда бактериялар, замбуруғлар, энг содда зарарли жониворларни ўлдиради ва уларнинг кўпайишига йўл қўймайди. Фитонцид сўзи аслида «ўлдираман» деган маънони билдиради. Бу бебаҳо моддани совет олими Б. П. Токин 1928 йилда кашф этган.

Фитонцид ишлаб чиқариш ўсимликлар тарихий тараққиётида ўзига хос хусусиятдир. Ўсимликлар бирор касаллик билан зарарланганда улардан фитонцидлар кўп ажралади. Фитонцидларнинг кимёвий табиати турлича. Одатда, бу фенол, ционоген, гликозидлар, ошловчи кислоталар ва олтингугуртли бирикмалардир. Бу модда асосан учувчан, яъни олисдаги микроорганизмларга осонгина таъсир этади.

Фитонцидлар икки группага бўлинади, биринчиси учувчан группа. Бунда ўсимликдан чиққан моддалар учиб микроорганизмларни зарарсизлантиради, Иккинчиси, контакт группага бўлинади. Бунда микроорганизмлар ўсимлик ширасига дуч келганда ўлади. Кўпчилик ўсимликлар, масалан, эман, қарағай, эвкалиптлардан чиққан биологик актив моддалар анча олисдаги микроорганизмларга таъсир этади.

Ҳар хил ўсимлик фитонцидларининг микробга қарши таъсир кучи ва спектри турлича бўлади. Масалан, саримсоқ пиёз, хрен фитонциди кўпчилик содда микроэлекментлар, бактерия ва тубан замбуруғларни дарҳол ўлдиради. Шамоллаган одам пиёз тўғраганда ўзини анча енгил ҳис қилади.

Фитонцидлар ўсимликларда табиий иммунитет ҳосил қилувчи омиллардан биридир (яъни ўсимликлар ҳаёт фаолияти маҳсулоти билан ўзини стериллайди). Бир гектар қарағайзор бир суткада ҳавога беш килограмм учувчан фитонцид ажратади. Шунинг учун ҳам қарағайзор ўрмонларнинг ҳавоси аҳоли пунктининг яқинлиги ва бошқа сабаблардан қатъий назар, жуда соф бўлади. Бундан ташқари, фитонцидлар ўсимликларнинг теплорегуляцияси (масалан, игнабаргли ўрмонларда эфир мойларининг буғланиши)да иштирок этади. «Юксак ўсимликлар антибиотиклари» ҳисобланган фитонцид препаратлари инсон саломатлигига хизмат қилмоқда.

Биологик актив модда ҳисобланган фитонцидлардан медицинада, ветеринария, ўсимликларни муҳофаза қилиш, мева ва сабзавотларнинг сифатини сақлашда, озиқ-овқат саноати ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида фойдаланилади. Медицинада пиёз, саримсоқ, хрен каби ўсимликларнинг фитонцидли препаратлари йирингли жароҳатлар, трофик яра ва бошқа касалликларни даволашда фойдаланилмоқда.

О. КАРИМОВА,
инженер-химик.

Ҳар тўғрида

ОВИ БАРОРИДАН КЕЛДИ

Буюк Британиянинг Корнуэлл ярим оролида жойлашган кимсасиз жойида ўз отпускасини ўтказаётган балиқчининг ови бароридан келиб қолди. Бу сафар унинг қармоғига ичига 2 ярим килограмм тоза кокаин жойланган коробка илинган эди. Ов сири Антиль ороли яқинида якорь ташлаган кема экипажи полиция томонидан қўлга олинганидагина маълум бўлди. Контрабандалар ўз жиноятларини яшириш учун қўлларидаги мавжуд наркотикни сувга ташлаб юборишга мажбур бўлган эдилар. Агар ўша «омадли» балиқчи бўлмаганида улар полиция қўлидан омон-эсон қутилиб кетган бўлардилар.

ҚОБРА БИЛАН СУҲБАТ

Мапутудаги табиёт тарихи музейининг директори Аугушу Кабрал «Мозамбик кобралари» китобини босмага тайёрлади. Унда Мозамбикда мавжуд бўлган 80 дан ортиқ турли-туман кобралар рўйхати келтирилади. Бу илонлардан кўпи заҳарлидир. Бироқ директор китобида бу илонларнинг турлари, уларнинг бир-биридан фарқи ҳақида ҳеч қандай сўз айтмайди. Бунинг сабаби унинг ўзигагина аён холос. Балки, у ўзи билган нарсани бошқалардан сир тутмоқчи бўлгандир!

Директор ўз хизмат кабинетида ҳам бир нечта кобраларни сақлайди. Пойтахтнинг «Нотисиаш» газетасининг корреспонденти билан суҳбат чоғида бу олим кабинетидаги яшикларда «истиқомат қилувчи» кобралардан бирини стол устига чиқариб у билан биргаликда расмга тушди.

Редактор
Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

М. Қориёқубов номидаги Ўзбек Давлат филармонияси

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

1, 2 ОКТЯБРЬ СОАТ 14.00 ДА

ТОШКЕНТНИНГ 2000 ЙИЛЛИК ЮБИЛЕЙИГА БАҒИШЛАНАДИ

БАЙРАМ КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

БУТУНИТТИФОҚ ПРОФЕССИОНАЛ БАДИИЙ КОЛЛЕКТИВЛАР КЎРИГИ-КОНКУРСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМСОМОЛИ МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТИ

ЎЗБЕК АШУЛА ВА РАҚС «ШОДЛИК» АНСАМБЛИ

Фарғона область филармониясининг солисти, лирик хонанда НУРИДДИН ҲАЙДАРОВ

ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ ВА ЎЗБЕКИСТОН ЛЕНИН КОМСОМОЛИ МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТИ

ҚИЗЛАРХОН ДЎСТМУҲАМЕДОВА

Солистлар: САЛОҲИДДИН МУҲИДДИНОВ, ТУЛҚИН ҲАЙДАРОВ, ДИЛОРОМ ҚАЮМОВА, ХОТАМ ХОЖИЕВ ва бошқалар.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Программани ЎТКИР СИДДИҚОВ олиб боради.
«ШОДЛИК» ансамблининг бадиий раҳбари ва бош балетмейстри — Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати ҚОДИР МЎМИНОВ.

Музика раҳбари — ИСМАТУЛЛА РАҲМАТУЛЛАЕВ.

АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ БЮРОСИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

«УЗБЕКСЕЛЬМАШ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА
штамповкачилар, қолипчилар, слесарь-ремонтчилар, слесарь-асбобсозлар, токарлар, фрезерчилар, инженер-технологлар, инженер-конструкторлар.
Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.
Завод дам олиш зонасига ва болалар муассасаларига эга.

«ГЛАВТАШПАССАВТОТРАНС»НИНГ 8-АВТОБУС ПАРКИГА
кондукторлар, фаррошлар, Д категориясидаги ҳайдовчилар, ремонт қилувчи ишчилар, «В С» категорияли ҳайдовчилар «Д» категорияли ҳайдовчиликка ўргатиш учун қабул қилинади, дурадгорлар, қоровуллар.

ЧИЛОНЗОР РАЙОНИДАГИ САНОАТ КОРХОНАЛАРИГА
токарлар, фрезерчилар, слесарь-асбобсозлар ностандарт ускуналар бўйича слесарлар, слесарь-ремонтчилар, лифтчи-слесарлар, газ-сув автоматларига хизмат кўрсатиш бўйича слесарлар, автослесарлар, электромонтёр, инженер нормировкачилар, инженер-конструкторлар, инженер технологлар, экономист, штамповкачи, металлга гул солувчи контроллёрлар, юкчилар, слесарь-йиғувчилар.

ОКТЯБРЬ РАЙОНИДАГИ САНОАТ КОРХОНАЛАРИГА
электрослесарлар, ўровчилар, токарлар, фрезерчилар, механика-йиғув ишлари бўйича слесарлар.

КИРОВ РАЙОНИДАГИ ЛОЙИҲА ТАШКИЛОТЛАРИГА
план-ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи ўринбосари, катта инженер-экономист, инженер-экономистлар, электр алоқаси бўйича инженерлар, электр алоқаси бўйича техниклар, алоқа линия иншоотлари техниклари.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» 12-ТРЕСТИНИНГ 50-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА
бетончилар, пайвандчилар, монтажчилар, ғишт терувчилар.
Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.

СПРАВКАЛАР ВА ИШГА ЙЎЛЛАНМАЛАР ОЛИШ УЧУН ҚУЙИДАГИ АДРЕСЛАРГА МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН:

МАРКАЗИЙ ПУНКТ — Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5—6-хоналар.
ЛЕНИН РАЙОНИ ПУНКТИ—Т. Шевченко кўчаси, 64-уй.
ОКТЯБРЬ РАЙОН ПУНКТИ — У. Юсупов кўчаси, 3-уй.
ЧИЛОНЗОР РАЙОН ПУНКТИ — Чилонзор массиви, 2-квартал, 3- уй.
ФРУНЗЕ РАЙОН ПУНКТИ—Ш. Руставели кўчаси, 62-уй.
ҲАМЗА РАЙОН ПУНКТИ — М. Ҳасанова кўчаси, 59-уй.
КИРОВ РАЙОН ПУНКТИ — К. Маркс кўчаси, 59-уй.
С. РАҲИМОВ РАЙОН ПУНКТИ — Қорасарой кўчаси, 270-уй.
А. ИКРОМОВ РАЙОН ПУНКТИ — Чилонзор массиви, 22-квартал, 13-уй.
СЕРГЕЛИ РАЙОН ПУНКТИ — Спутник массиви, 2-квартал, 69-уй.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 29/IX да Юлдузли тунлар, 30/IX да Юлдузли тунлар.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 29/IX да Тошкентликлар, 30/IX д Тошкентликлар.

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 30/IX дан бошлаб ДИСКОТЕКА (ёшлар учун рақс кечаси) ишлайди. Соат 18.00 да бошланади. Касса соат 10.00 дан 20.00 гача очиқ.

КИНО

29 СЕНТЯБРДА

Бадиий фильмлар:

«ДЕМИДОВЛАР» — Санъат саройи (12, 14.30, 17, 19.30 телефон: 44-21-74), Чайка (18, 20.30, телефон 77-06-20), Фестиваль (20.45, телефон 32-78-02), Восток (11, 13.30, телефон 91-14-61).

«ҚАСАМ ВА ВАЪДАЛАР» Санъат саройи (11.30, 14, 16.30, 19.15).

«ОЙНА ДАРЗ КЕТДИ» — Восток (жуфт соатларда, телефон 91-14-61), Тошкент Советининг 50 йиллиги (жуфт соатларда, телефон 78-47-25), Москва (тоқ соатларда, телефон 33-05-01).

«ЎЗ ХОҲИШИГА БИНОАН СЕВИБ ҚОЛДИ» — Искра жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«АЛИБОБО ВА ҚИРҚ ҚАРОҚЧИ САРГУЗАШТЛАРИ» —Нукус (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

30 СЕНТЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ДЕМИДОВЛАР» — Санъат саройи (12.00, 14.30, 17.00, 19.30; Телефон 44-21-74), Чайка (18.00, 20.30; Телефон 77-06-20), Восток (11.00, 13.30; Телефон 91-14-61).

«ҚАСАМ ВА ВАЪДАЛАР» — Санъат саройи (11.30, 14.00, 16.30, 19.15).

«ОЙНА ДАРЗ КЕТДИ» — Восток (жуфт соатларда; Телефон 91-14-61), Тошкент Советининг 50 йиллиги номли (жуфт соатларда; Телефон 78-47-25), Москва (тоқ соатларда; Телефон 33-05-01).

«ЎЗ ИХТИЁРИ БИЛАН СЕВИБ ҚОЛДИ» — Искра (жуфт соатларда; Телефон 39-14-59).

«АЛИБОБО ВА ҚИРҚ ҚАРОҚЧИНИНГ САРГУЗАШТЛАРИ» — Нукус (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 21.00).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

30 СЕНТЯБРДАН БОШЛАБ ДИСКОТЕКА ИШЛАЙДИ

ҲАР КУНИ СОАТ 18.00 да ЁШЛАР-РАҚС КЕЧАСИ

Касса соат 10 дан 20.00 гача ишлайди.

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

МАРКАЗИЙ ВА РЕСПУБЛИКА ГАЗЕТА ВА ЖУРНАЛЛАРИГА ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

ОБУНА «СОЮЗПЕЧАТЬ» АГЕНТЛИКЛАРИДА, АЛОҚА БЎЛИМЛАРИДА, ИШ ВА ЎҚИШ ЖОЙИДАГИ ЖАМОАТЧИ МАТБУОТ ТАРҚАТУВЧИЛАР ТОМОНИДАН РАСМИЙЛАШТИРИЛАДИ

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг «СОЮЗПЕЧАТЬ» бошқармаси.

«ГЛАВТАШПАССАВТОТРАНС»нинг 2519-АВТОКОЛОННАСИ

БИР ОЙЛИК МАЛАКА ОШИРИШ КУРСЛАРИГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

«ВС» КАТЕГОРИЯСИДАГИ КАМИДА УЧ ЙИЛ МЕҲНАТ СТАЖИГА ЭГА БЎЛГАН ҲАЙДОВЧИЛАРНИНГ МАЛАКАСИ «Д» КАТЕГОРИЯСИГА ОШИРИЛАДИ.

100 сўм стипендия берилади.

ЁЛҒИЗ КИШИЛАР ЕТОҚХОНА БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

Кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: меҳнат дафтарчаси, паспорт, ҳарбий билет, ҳайдовчилик гувоҳномаси, имтиҳон карточкаси, медицина справкаси, бурчаги кесилган 3 та фотосурат (3,5x4,5 см.).

Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент областининг Оржоникидзе районидаги Свободний посёлкаси (21, 49-автобусларнинг «Автоколонна» бекати.

И. Охунбобоев номли медицина билим юрти қошидаги яслилар учун медицина ҳамшираларини тайёрлайдиган бир йиллик курс томонидан Замира Асланова номига берилган йўқолган 423 номерли ГУВОҲНОМА БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ПЛАСТМАССА БУЮМЛАРИ САВДО-КЎРГАЗМАСИ

СССР ХИМИЯ САНОАТИ МИНИСТРЛИГИНИНГ КОРХОНАЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРАЁТГАН ПЛАСТМАССА БУЮМЛАРИ САВДО КЎРГАЗМАСИДА ОШХОНА, ВАННА ХОНАСИ ВА ТУАЛЕТ, ШУНИНГДЕК, БОҒ ВА ТОМОРҚА УЧУН МЎЛЖАЛЛАНГАН БУЮМЛАР, РАНГ-ВАРАНГ ГАЛАНТЕРЕЯ МОЛЛАРИ, ЎЙИНЧОҚЛАР НАМОЙИШГА ҚЎЙИЛГАН.

САВДО-КЎРГАЗМАСИ «УЗБИТПЛАСТИК» ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ

1-ФИРМА МАГАЗИНИДА

29 СЕНТЯБРДАН 5 ОКТЯБРГАЧА ЎТКАЗИЛАДИ

Магазин адреси: Тошекнт шаҳри, Марказ-14 квартали, Ўзбекистон ССР 50 йиллиги кўчаси, 24-уй (1, 4, 21-троллейбуслар, 65-автобуснинг «Аптека» бекати).

«УЗБИТПЛАСТИК» ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ 1-ФИРМА МАГАЗИНИ.
«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ (телефон 42-95-91).

ТВ

29 — СЕНТЯБРЬ ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

18.05 «Ёшлар адреслари». 19.05 «1 октябрда қишки вақтга ўтилади». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Инсон ва қонун». 20.00 Футбол бўйича Европа чемпионларининг кубоги учун. 1/16 финал. «Грассхопперс» (Швейцария) — «Динамо» (Минск). Швейцариядан олиб кўрсатилади. 21.30 «Время». 22.05 РСФСР халқ артисти В. Городовская ҳамда РСФСРда хизмат кўрсатган артист Н. Чеканова чалади (гусли). 22.30 Футбол. УЕФА кубоги. 1/32 финал. «Хик» (Финляндия) — «Спартак». Финляндиядан олиб кўрсатилади. 23.15 Футбол. УЕФА кубоги. 1/32 финал. «Лаваль» (Франция). — «Динамо» (Киев). Франциядан олиб кўрсатилади. 24.00 Дунё воқеалари».

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.50 «XXI аср касби». Илмий-оммабоп фильм премьераси. 19.10 Эркин кураш бўйича жаҳон чемпионати. Киевдан олиб кўрсатилади. 19.30 «Қишлоқ янгиликлари». 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 Халқ куйлари. 21.00 «Ҳамдўстлик». Телевизион журнал. 21.30 «Время». 22.05 «Хўрланган». Уч серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия.

Узбекистон телевидениесининг программалари

I

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Мўъжизалар куни». Фильм-концерт. 18.30 «Гулхан» журнали саҳифаларида». 19.00 «Ассалом, Зулфия». Ҳужжатли фильм. 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Шиоримиз — бирдамлик». Осиё ва Африка ёзувчилари VII конференцияси қатнашчилари билан учрашув. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Тошкент бўйлаб музикали сайр». 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Хирмонингизга барака». 22.25 «Ҳам маҳорат, ҳам илҳом». СССР халқ артисти Б. Қориева ижоди ҳақида видеофильм. 23.30 Янгиликлар.

II

18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 «БАМ» майдони». Телевизион фильм. 18.40 «Ҳовлимиздаги стадион». 19.10 Реклама. 19.30 «Интизом — умумхалқ манфаати». Тошкент «Красновосточное» трамвай-троллейбус депосидан репортаж (рус.). 20.00 Янгиликлар.20.25 Туғилган кунининг 75 йиллигига «Андроников сўзи». Ҳужжатли фильм. 21.30 МТ II.

30 СЕНТЯБРЬ — ЖУМА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 «Ҳамма нарсани билишни истайман!». Киножурнал. 9.50 «Бу ранг-баранг чеҳралар» .СССР халқ артисти И. Ильинский иштирокида А. П. Чехов ҳикоялари асосида телевизион фильм. 10.05 Москва Давлат филармонияси академик симфоник оркестрининг концерти. 10.40 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 «Нигерия бўйлаб». 15.35 «Рус тили».

16.15 «Олимлар — Подмосковьенинг агросаноат комплексига». 16.45 Союзлар уйининг Колонна залидан ўсмирлар учун музикали кўрсатув. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Фан ва турмуш». Фан ва техника соҳасида 1983 йилги СССР Давлат мукофотига номзодлар. 20.05 «Ашула ўқитувчиси. Бадиий фильм. 21.30 «Время». 22.05 Останкино концерт студиясида Чехословакия эстрадаси артистларининг чиқиши. 23.10 «Дунё воқеалари». 23.25 Эркин кураш бўйича жаҳон чемпионати. Киевдан олиб кўратилади.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «Нур алифбеси». Телевизион ҳужжатли фильм. 9.35 ва 10.35 Тарих. 4-синф. Москва — рус давлатининг пойтахти. 10.05 ва 13.25 Инглиз тили. 11.05 Ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчиларига. Умумий биология. 11.35 ва 12.35 И. А. Крилов масаллари. 5-синф. 12.05 Рус санъати. Ёғоч ўймакорлиги. 13.05 Ботаника. 6-синф. Дуккаклилар. 13.55 И. А. Бунин. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари. 14.55 «Бил ва уддала». Мактаб ўқувчилари учун илмий-ўқув кўрсатуви. 15.40 «Порлайди, ҳеч сўнмайди қизил юлдуз». Э. Казакевич ҳақида хотиралар. 16.25 Янгиликлар.

18.30 Янгиликлар. 18.50 Гандбол бўйича халқаро турнир. Хотин-қизлар. ГДР — СССР терма командалари. Вильнюсдан олиб кўрсатилади. 19.20 «1 октябрда қишки вақтга ўтилади». 19.30 «Едингдами, ўртоқ...» Улуғ Ватан уруши ветеранларининг Смоленскдаги учрашуви. 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 Давлат республика «Россия» халқ ансамблининг концерти. 21.10 «Ёғоч одамчанинг тарихи». Ҳужжатли фильм премьераси. 21.30 «Время». 22.05 «Кузирсиз ўйин». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1- ва 2-сериялар.

Узбекистон телевидениесининг программалари

I

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Биз — 80-йиллар комсомоллари». 18.30 «Чингиз Айтматов». Ҳужжатли фильм. 18.50 «Китоб — билимлар манбаи». 19.10 «Амалдаги интернационализм». «Ўзбекистон — Ноқоратупроққа». 3-кўрсатув (рус.). 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Тонг қўшиғи». Осиё ва Африка ёзувчилари VII конференцияси қатнашчиларининг шеърлари асосида адабий композиция. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Дунё воқеалари». 22.35 Давлат «Баҳор» ансамбли солистлари ижросида Шарқ халқларининг рақслари. 23.35 Янгиликлар.

II

9.00—16.30 МТ II.

18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 «Даниил Гранин ҳикоя қилади». Ҳужжатли фильм. 19.05 «Ёнғиндан сақланинг» (рус.). 19.30 «Ёз билан хайрлашув». Телевизион фильм. 19.40 «Қишлоқ ҳаёти» (рус.). 20.00 Янгиликлар. 20.25 «Дилбарим». Кинокомедия. 21.30 МТ II.

Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси маъмурияти ва жамоатчилик ташкилотлари бирлашма кадрлар бўлими бошлиғи **Асатулла Ғайбуллаевич САЙФУЛЛАЕВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

4 БЕТ ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») —орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

ВИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—ГСП, Ленин кўчаси, 41. Телефонлар: секретариат — 33-57-02; бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги—32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ—32-54-19; фан, мактаб, олий ўқув юртлари 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари—32-53-32; хатлар — 32-29-70; эълонлар бўлими — 33-81-42; нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

29 СЕНТЯБРЬ, 1983 й. Р—07434. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида офсет усулида босилган. Тошкент шаҳри. Б-2015. ИНДЕКС 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12